

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

సంపుటము ౯

జెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 19-వ తేది సోమవారము
కు థి రో ద్దా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, చైత్రమాస శుద్ధ ద్వితియ ౨.

No. ౩92

సంచిక ౨౯౨

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు.

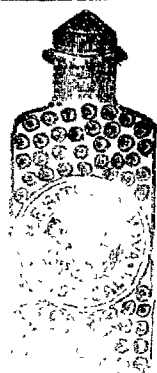

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు శుభమునియనమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందుగాక, సకలు హిందులవలన మోసముగలుగును. పంచభూషణీని చూచి గొనిన మోసముగలుగుదులమృత శబ్దపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతలను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

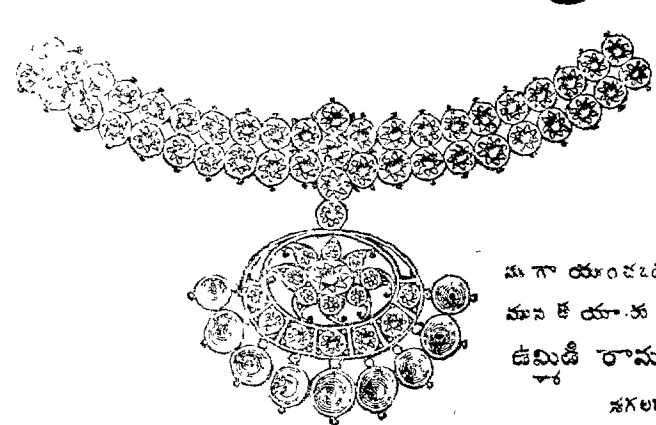
లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.
250-3000 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0
(505) విా కస్తూరిమాత్రలను మలబద్ధము, జ్వరము, జలుబు మొదలగు వ్యాధులకు వాడినది అసాధుమన
గుణము కలిగినది. ఈ వ్యాధులకు కస్తూరి మాత్రలకంటె మించినదేదియు లేదు. ఎమ్. వి. అప్పారావు, అసి
స్టెంట్ సూపరిస్ టెంట్ డెంటు వాయల్ పాడు, చిత్తూరుజిల్లా
(506) కేసు మీరదనముకి తెప్పించిన కస్తూరిమాత్రలు మిక్కిలి శృష్టికరముగా పనిచేసెను. జ్వరము, దగ్గు
పడినను వీటిని కప్పుక తుడుక్కు. దయచేసి మరల 12 బుడ్లను పంపకోరెదము. ఎమ్. రామరావువాడకో.
పాడ్యూర్ల నగరి ఎలిమెంటరీస్కూలు, కారికాల్.

వృష్యరాజరసాయనము:—అన్ని విధవ్యాధులచే పరిగిన బలహీనము రక్తక్షీణత, అరచి, కడుపులోమంట, మూత్రకాళము
లందు మంట, మూత్రము సరిగా పోవకుండుట, అత్యుష్ణము మొదలగు వాటిని కప్పుక తుదిర్చి, మంచితక్తమును, కాంతి, బలము
నిచ్చును.

రూ. 2 లు బొంబాయిలో కొనువారికి మా శ్రీ రాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం
నెం 881, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు. నెం. 188 చైనాబజారురోడ్డు, ఆనందభవనముదగ్గర, మద్రాసు.
(3) పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారాధువైద్యశాల, మైసూరు.

ఇదివరకు రాకుండిన ఒకటి షా మా ప్రదర్శనశాలకుదయచేయును

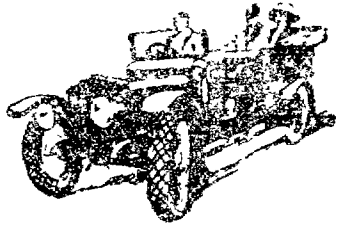

మేలైన వృష్యరాములు
సవరము బంగారుచేర్చి కట్టబడిన
అడ్డగలు.
ధర రూ. 450-500 లు వరకు గలవు.
ఇదిగాక అన్నిరకముల పీచుకట్ట,
సవరముబంగారు నగలు అమృతమునకు సిద్ధ
మగు యంత్రములు. హాజరులో లేనివి అర్జునునిచ్చిన సూర
మన కి యాచు చేసి యివ్వబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25, వై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మహాభగవంతుని

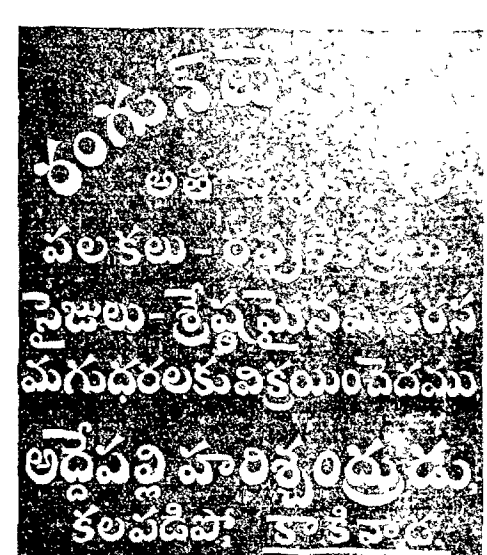
ఇది యొక గొప్పవాణ్ణిగంధము. మహాద్భుత వ్రాయబడినది. దీనియందు పరిమితమైన యొక్క జాతికమును అమృ
తముగా ప్రకటించునాడ వ్రాయబడియున్నది. జన్మమరణకర్మము, రాశిలు, జననకాల ఘడియలు. జాతికమునకు
మాత్రము విశయము, కావలసినకారకి వి. పి. గా పంపించెదము. శ్రీకృష్ణులు తెలుగు అక్షరాలతో సహా వ్రాయబడును రూ. 2.00
అగును. అర్జునసరములేని వారికి రూ. 2.00 మాత్రమే.
అత్యంత వెంకటేశాస్త్రి 'వజ్రము' గోపాలపురం కొత్తపేటపొమ్మ, గోదావరిజిల్లా.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటారుబుడ్ల నడుపుటయొక్క, ఏ
భాగములు ఏయే పనులు చేయుటో మున్నగు విషయముల
పెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయదు:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.
The Modern Motor Institute 1/221 Frodway,
MADRAS

భారత స్త్రీ మహామండల యంజనా వ్యవస్థాపక
హిందూదేశీయచిత్రకళా
ప్రదర్శనముచిత్ర కళావికాసము
1928 సం॥ మార్చి నెలలో బయటము. (ఈ
వాత తెలుపబడును.) ప్రదర్శనమునకు కొంతమంది
ఈదిగువ చిరువామాకు ఫిబ్రవరి నెల ౨౦ వ తేది ౧౧.౩౦.౨౮ వరకు
రిమూండు ఈ దిగువ చిరువామాకు వ్రాయవలెను.
Mrs. Rukmini Lakshminath, B. A.
Joint Secy. Bharata tri Mah Mandalam
Post Box No. ౨౧౨, Madras

అందరికీని ఉచితము
సినిమాట్రా ఆనగానేమి? అంగ్ల భాషలో ఉత్తర
ములు వ్రాయవలెను.

Bharat Sanjivan & Co.,
(No 1) Kaokhal U P.

వెలుపడింది! (కొత్త సినిమాట్రా!!)

బల్లారి భర్తవరం, కృష్ణమాచార్యుల

రోష నా రాశి వాటి

అను నాటకము వెల రు 1-0-0

రెండు వారు బల్లారి, రమానిలాన వెళ్ళుట వ్రాయవలెను.

**THE BENGAL COTTON WOOLLEN AND
MILL LTD.,**

Wanted agents to sell shares of the
above company which commenced business
in grand style and guarantee 20 per cent
dividend in the first year. For Prospectus
and particulars please apply to Roy Dutts
and Co.

172,

CALCUTTA.

అడుసుపుండ్లమందు

వానకాలములందు, కలిశేర్ల మధ్యమన కలుగు
అడుసుపుండ్లకు, ఈ ఔషధము చాల శ్రేష్ఠమయినది.
స్త్రీలకు ఉపయోగకరము. ఇంకను ఈ మందును ఉపయోగించి
చుట్టలు, క్రొవలు, తీట, గజ్జి, యిక అనేక చర్మవ్యాధులు
వివర్తియగును. బుడ్డి 1-3 0-0-0. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
(408) కనకపు, ఏజెన్సీ పొత్తుకుతుకో, మద్రాసు.

100 - 200 లాభము

స్వరాజ్య నిరాచిక్షలు - అన్నిటికంటెను. చాకయి
వది; అయితే మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.

ధరలు:—బ్లూ, నలుపు 6 గ్రాములు రు 0-14-0 12
గ్రాములు రు 1-8-0, (38) గ్రాము 4 ఎలుపు 8 గ్రాము
రు 1-8 గ్రాము 1-12-0 12 గ్రాము 3-4-0 36 గ్రాము
3-4-0 పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు చేత.

Swaraj Ink Factory,

173/3 (7) Cornwallis street, Calcutta.

100 కి నూరు గుణ మైనవి.

మా-పా-యూ-నే-సా

అను ఔషధమును నేవించుటచే క్రమము తప్పింపుట
చేరుట, బయటచేరువవ్వదు కలుగుచోవ్వలు మెల అమితముగా
పోవుట, మూర్ఛ, గడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా కుదురును.
గుణమియ్యనిచో వైకము వాపసేయవలెను.

HAKIM ABDUL HAJI,

P. O. Kamtaul,

Darbhanga B. & O.

బహుమానము

వైద్య విద్య

అయురారోగ్యైక్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో వ్రాయవలెను.

చాలవైద్య వారాయణజీ శేకవజీ,

(3188) 27, రీకాబాబాద్, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ యాగవ్యక్తి
హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము ముద్రాశ్రుము,
భూకలైద్యము, యంత్రములు, అమెరికానాటి ప్రింటింగ్ కమా
నాలు వివిధ విశోదవైద్యము గలవు. ఇంతే గాక మనవృద్ధి
మానుమచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవంతో
శూభాధియగుట, కరీములైన తలకాయచేత మాటలాడుటకు
భూమిపై గలముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజీక్ చేయగలరని వ్యాసరంజి
యొప్పుచున్నాడు. దీని వెల రు 4-0-0. (211888-8
ట. 1928). కనకపుంజాయ్, 20 గోల, గుంటూరు కల్ల.

దక్షిణ ఆనంతపురమండల జాతీయ సంఘము

1928వ సం. మార్చి 11 వ తేదీన భర్తవరమునందు
వై జాతీయ సంఘమువారు సమావేశమై యాక్రింది తీర్మాన
ముల నామోదించిరి. (కొత్త కల్లావ ముబ్బరావు గారవలె
తలమునా నుండిరి.

తీర్మానములు

(1) కిరీ, భర్తవరము, వెనుకొండ, హిందూపురం,
మదకేశి తాలూకాకు చేసే యీ భాగమునకు దక్షిణ
ఆనంతపుర మండలము, అనియు; ఈ భాగమునకు 'దక్షిణ ఆనంత
పుర మండల జాతీయసంఘము' అనియు పేర్లు.

(2) ఈ మండలమునందు, ఆఫీసులోని దేశీయమహావన
సభాపతియగు ఆంధ్రరాష్ట్రమున కాంగ్రెసుకార్యములు నెర
వేర్చుట కేర్పడిన "ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోప సంఘము" వారికి
లాంటి జాతీయసభ వారి కార్యముల కొనసాగించుటయే వీని
యొద్దేశ్యము.

(3) ఈ మండలమునకు కేంద్రస్థానముగా హిందూ
పురము నేర్పించవలెనని.

(4) ఈ మండలమున 20 ఫిర్యాలుగా విభజింప
బడినది.

(5) (1) మండలములోని ఆయా ఫిర్యాలయందలి
జాతీయ సంఘమునందు చేసిన సభ్యుల నమూనా చొప్పున యొక్క
కొనబడినవాతే యీ సంఘమునకు సభ్యులగుదురు.

(2) ప్రతి ఫిర్యా కు 5 గురు చొప్పున ఆయా ఫిర్యాల
లోని కాంగ్రెసుసభ్యులు కలసి మండల సంఘమునకు ప్రతినిధి
సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

(3) ఈ సంఘమునకు ఫిర్యాలునండి యొక్క కొనబడిన
ప్రతినిధిసభ్యులు కాక స్త్రీసభ్యుల నైరుగురిని అధిమండల
సభ్యుల నైరుగురిని ఎన్నుకొన యధికారము మండల సంఘము
వారి కుండవలసివచ్చెను.

(4) (1) ఈ సంఘాధ్యక్షతరములు యెప్పుడు ౧౨ నుండి
సభ్యులుగల కార్యనిర్వాహకవర్గ ముండవలెను.

(2) కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు కిరీ-హిందూపురము
తాలూకాలనుండిచెరి ముత్తవరసభ్యులను యితర తాలూకాల
నుండి చెరి యద్దరసభ్యులను యొక్క కొనవలెను.

(3) మండలస్థాయిసంఘమునకు కేంద్రసభ్యు ౧౨ నుండి
కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ౪ గురు వుండవలెనునని తీర్మానిం
చవలెనని.

(4) (1) మండల జాతీయసంఘమునకు యొక్క కొనబడిన
ప్రతి సభ్యులను సభ్యత్వమునకును సంవత్సరమున కొనసాగించు
వెల్లింపవలెను.

(2) సభ్యత్వమునకు చెల్లించనివాడు కార్యనిర్వాహణ
మునకు పాల్గొనకలడు.

(3) మండలసంఘమువారిచే సభ్యులుగా నియమింపబడిన
స్త్రీలు-అధిమండలముల నైరుగులు చెల్లింపవలెనని.

(4) సంఘపుటను నిర్వహించుటకు అవసరమైనప్పుడై
నను, కనీసము మూడుమాసముల కొక కార్యాయమైనను మండల
స్థాయిసంఘము సమావేశమై సంఘ నిర్వహణమునకు సంబం
దింపినకార్యములను నిర్వహించుటకు అధికారము కలిగియున్నా
ర. అదికాక యాక్రింద కనుపరచినకార్యముల నిర్వహించవచ్చును.

(5) కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి నియామకము తొల
గింపు.

(6) ఒక మెంబరును తొలగించుట.

(7) కార్యనిర్వాహక సభ్యులపై చేయబడిన ఫిర్యాదుల
విచారించుట.

(8) సంఘపు నిబంధనలను మార్చుట.

(9) రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల నెన్నుకొనుట.

(10) కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు శ్రమింపబడిన కొక
వర్గాయమైనను సమావేశమగుచుండవలెను.

(11) సమీప యెన్నికలు లభి కార్యనిర్వాహక వర్గ
మును నేమించువరకు యాక్రిందివారిని తాత్కాలిక కార్యని
ర్వాహక సభ్యులము యేర్పాటుచేయవలెనని.

క్రియలు (1) కల్లూరు ముబ్బరావు గారు. (2) వై
క్యం నానెప్పగారు. (3) పుట్టా వారణాశ్రయి గారు. (4) కందర్ప
కనకరాజ్యులుగారు. (5) యమ్. కె. చూర్నాచార్యశ్రీ గారు.
(6) వేంకట వసుంధర సాహెబ్ గారు (7) పంచాంగ కంటకు
రామయ్యగారు. (8) జాయాపతి నరసయ్యగారు. (9) కొమర
వోక వెంకటరత్నం కార్తీయిలుగారు (10) శ్రీరాం. గుబ్బ
రాచార్యశ్రీ గారు.

(12) దక్షిణ ఆనంతపురమండల జాతీయసంఘమునకు
మద్రాస్, కేంద్రం నానెప్పగారిని అధ్యక్షులుగాను మద్రాస్, కే
ంద్రం ముబ్బరావుగారిని కార్యనిర్వాహక యొక్క కొనవలెనని.

(13) గయా కాంగ్రెసు తీర్మానము ననుసరించి మండల
మునందలి ప్రతి తాలూకాయందు రు 1000-0-0 లు స్వరాజ్య
సభికి సమాహర్యకలయనని తీర్మానించవలెనని.

(14) మండలమునందలి స్వరాజ్యసభికి కనూ. 1 ము
నారు జాతీయ సంఘమువారి యధికారపుటమును పొందియుండ
వలెను.

(15) మండలమున కనూ. 1 స్వరాజ్యసభికి మొత్తమును
హిందూపురం కొలపరేటిట్ టాకాబ్యాంకునకు యివ్వవలెను.

(16) కార్యనిర్వాహకవర్గ రు 50-0-0 లకు ఎక్కువ లేక
మొత్త ముండవలెను.

(17) సామ్యమొనవోట గ్రామసంఘములవారు కాంతి
వైస్యమును సంఘాధ్యక్షులయెను.

(18) సూత్రముగా మండలసంఘ మేర్పాటు చేయబడి
నందుకులక ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోప సంఘమువారు రు 500-0-
0 లు యీ మండలమునందు జాతీయోద్యమము నడుపుటకు విరాళ
కమియ్యవలెనునని ప్రార్థించబడుచున్నది.

(19) మండలజాతీయ సంఘమునకు కేంద్రస్థానమున
కార్యాలయమునకుగాను యింకా యింకానిప్పుండి ఖర్చులకును
మానమునకు రు 200-0-0 లకు ఎక్కువలేక ఖర్చుపెట్టుటకు
తీర్మానించవలెను.

(20) మండలమునందు జాతీయోద్యమ ప్రచారమునకై
ఇద్దరు శ్రమింపబడు ముసమున కిద్దరి రు 50 లకు యొక్క వ
తే నియమించుటకు తీర్మానించవలెనని.

కల్లూరు- ముబ్బరావు

కార్యదర్శి

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి

ఒక స్వరాజ్యభిమాని సంస్కృత మహాభారతములోని
సభాపర్యయ 500 ప్రతులు, విరాటపర్యయ 500 ప్రతులు మా
చెప్పుచున్నాము. ఇవి ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఒక్కొక్క స్థానమునకు మాట్రి
యైన ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి కడుపువర్షముగ 60 రుతుల దళ
గరి గ్లావాకాగిములమీద ముద్రింపబడినవి. సభాపర్యయ 820,
విరాటపర్యయ 868 రూపాయల వేలము గలవి.

ఈ గ్రంథ సంపాదకుడు వీని విక్రయభవములో నగము
తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి యిచ్చుటకు అభిలషించుచున్నాడు. స్వరా
జ్యభిమానులందరూ ఈ నిధికి ధనసహాయమునూర్చుకలయు
నని మిగుల కోరుచున్నాము. ఒక్కొక్కరి ధర రు 2-0-0 లు,
ఇది వి. పి. లో పంపబడును. రు 2-8-0 లు పంపినవారికి విశిష్ట
బుట్టపొట్టుగా కొరెన గ్రంథము పంపబడును.

జి. ఎన్. C/o ఆంధ్రప్రదేశ్,

పోస్టుబాక్స్ 212, మద్రాసు.

నోటీసు

(29-8-22 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ 11 తులసాని (వరకున,
11-8-22 తేది కరపరములకు రుచువాము)

విశాఖపట్నం, విజయనగరములయందు అప్పన వేంకట
సుబ్బారావుగారిచేతనొనర్చు అమ్మలు యిచ్చిన సంకలము
చేసిన కంపెనీవారిని కాబట్టి సకల ముబ్బారావుగారు చేయు
యెట్టి అన్యాయకారములు చెల్ల నేరవు.

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి.

For అప్పన లక్ష్మణస్వామి, అద్దేపల్లి వస్త్రయ్య, రావు సాహెబు,
గోపాలాడు.

ఏలూరు, 17-8-1928.

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాడులో ఇంకాకాల్పము చేయబడినది.)

మార్చి 1928 30 వ తేదీ నుండి ఏప్రిల్ 1928
2 వ తేదీవరకు అధివారమునాడు, తతిమ సెలవు
దినములందు యోగ్యకారము రాయపురమునకు,
రాయపురమునుండి బండ్ల రాకపోకలు గలవో ఆ
ప్రకారమే ఉండునని తెలుసుకొనవలెను.

వెళ్ళాంబలికి నూరకము 1 పి. 4. 1/82
వెళ్ళాంబలికి 1 1 పి. 4 1/82

వీరాస్వామి

[illegible]

హి దూవులకును నువామ్మదీయాలకును యీ రాష్ట్రమున కలిగియున్న వివాదాలను హార్మి విచారించుట కే నడుచుచున్నది నే దోరణి మాటలనా జిల్లాలోని అడవిగారు గూడ వచ్చెదరు. ఈమిపుత్రులను దానిని హార్మి విచారణ చేసెదము. దాని ఫలితమును మరయొక సభలో ప్రకటించెదము. ఈ సభకు రావలసినంతమంది రా కంచులకు నేను చాలచింతించుచున్నాను. గాంధీమహాత్ముని ప్ర థమ వార్షికోత్సవమున సభ్యుల జిల్లా ప్రభుత్వమున చాల విచార కరము. పంజాబు రాష్ట్రమున ప్రజాస్థితి సైనిక శాసనాంతరము చాల బాగుగా నుండిన గాని యిప్పుడు చెడిపోయినది. పంజాబు రాష్ట్రమున ప్రజాశాంతి భ్రాంతులైన వారలెనియు. హిందువులను మహమ్మదీయులను కొట్లాడవలెననియు బోలెదము గుర్తొరికి గాంధీమహాత్ముని విడుదల చేయవలెనను మనము విరమించువా రనుకొనున మనము గృహ్యపథ పవలెను. మిరటుల చేయక యింకను దౌర్భేలమున నే ఛాపీసబో మిగిలిన శాశులను ప్రచారములను గూడ చెరసాలకు పంపెదమని మండిత ప్రచారము గాదు నుద్దివి.

గాంధీమహాత్ముని జాతకము

మూడువంతులు 1923 డిశంబరులోగానే విడుదల కావలెను. తేదీ 1924 డిశంబరులోగా విడుదల కాకతప్పదు. అది విధిగా జరిగితీరును. మయాన్మారులగు ప్రజలను

1929లో తప్పక స్వరాజ్యము లభించును

భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును మైత్రీ తొలగదు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులుగారు

నెల్లూరులోను, నూల్లూరుపేటవద్దను స్వాగతము

పినాకిని ఆశ్రమమున కేగుట. నెల్లూరులో తిలకునిధికి ధనము చేర్చుట. బుచ్చిరెడ్డిసాలెమునకు వెళ్ల నుండుట

గాంధీ మహాత్ముని జాతకము

1923 వ సంవత్సరాంతములోగా మహాత్ముడు విముక్తు డగును

1929 లో తప్పక స్వరాజ్యము వచ్చును

ఎన్. ఎం. మయాన్మారు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి.

గారి ప్రకటనము

బొంబాయిలో కొంతగా ప్రకటించబడుచున్న "జి.ఎ. యును సెలెస్టియల్" (దివ్యవాణి) అనామకప్రతికలో సుపాదించబడు ఎన్. ఎం. మయాన్మారు (బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి.) గారిటుల ప్రకటించిరి.

1924 సెప్టెంబరు 28 తరువాత గురువారము కేసు యందును, పిమ్మట 2 ఏప్రిల్ 1925 తరువాత కేసు యందును ఇప్పుడు గురువారము ఏకాదశియైన యాశ్వాదు. కేసు పెట్టగ్రహములతో సంబంధము కలిగియున్నాడు కేసుకి ప్రాబల్యము ఏర్పడియిందగా మహాత్ముడు కారాగృహమున నుండుట ఎట్టులగునోపాద పోన గదు. 1923 వ సంవత్సరాంతమున కేసు మహాత్ముని గ్రహముల ప్రారంభమై చాలవరకు తొలగిపోవును గురువారములో కుక్షిని అధికారమునకు గురుడు లోబడును. అప్పుడే గాంధీమహాత్ముని విడుదల చేసెదరామో మూడువంతులు చెప్పవచ్చును. లేదా కొన్నికొన్ని పరతులవై మహాత్ముని విడుదలచేయవలెననియై యిండియా దేశమునవారు గట్టి నిర్ధారణతో బ్రిటిషు వారి తనమువారికి వ్రాసెదరు. సేను నిర్ధారణగా కేసు వ్రాయ లేదనిన అటుల నిర్ధారణగా వ్రాయుట కంకనయే

ధిల్లీలో వారటాలు

దేశమునందు చాలామట్టు 18 వ తేదీన వారటాలు జరిగినట్లు తెలిపారు. ధిల్లీకివచ్చినవి. అమృత్ సరులోమౌలీయు వారటాలు జరుగలేదని తెలిపినది.

కలకత్తాలో వార్షిక కనభలు

కలకత్తాలోగల మహాత్ముని ముఖ్యమంత్రి భాగమున వారటాలు బాగుగా జరిగినది. దుకాణములు మూయబడెను రిక్తము అయ్యెను దొకలేదు గాని పాశ్చాత్యులందు భాగములో అదేమోటారుబ డు ఉరుగుచుండెను. ట్రాంబుడు గూడ మామూలుగానే తిరుగుచుండెను. సాయంకాలము నభిలషిరిగింది ఉద్ధరకట్టలెరు తిలకునిధికి ధనమొసంగలెను కాంగ్రెసుసభ్యులుగల కల. టీరులుగల చేరవలెనని నాయకులుభవ్య సిందిరి.

బొంబాయిలో వార్షిక కనభలు

బొంబాయిలో 18-వ తేదీన చాలామట్టులో వారటాలు జరిగినది. యిందుమించుగాగిచ్చి దుకాణములు డిల్లీయులు మూసివేసిరి. అదివారముగురువలన విడిచియుండును మూసివేసిరి. ట్రాంబుడు మున్నగువి మౌలీయు మామూలుగా తిరుగుచుండెను. కాంగ్రెసు కల. టీరులు చాలామట్టులో పాడుచు పీచులెరు తిరిగిరి. గాంధీ మహాత్ముడ తతారపునుషుడని భావియభవ్యులు పరిశ్రమతో ఆపాడుప వసించిరి.

యగునగాన కేనట్టి వంచన కంగీకరింపజాలను. జ్యోతిషమును నమ్మినవారితో మనకుప్రకృతిలేదు. జ్యోతిషమునందు గట్టి నమ్మకముతో కరిగోధనము చేయువారికిని నమ్మకము గలవారికిని కూడ సేను వంచన వగుదును. ప్రతివ్యక్తివిషయముననుజ్యోతిషఫలము సరిగా జరుగనని సేను చెప్పజాలను. ఇక నీజ్యోతిషము కలన కేసుప్రయోజన మనినమ్మకములేనివా రాజ్యేపించవచ్చును. కాని యిటులే కొందరి కాశ్రయభోగ మునందు గట్టికృషి సలిపినవో కొంతకాలమునకు తప్పక వారికి సంకృష్టికరుగు ఫలితము కలుగకమానదని మాత్రము వారికి సేను వినిపించెదను.

ఫలితము

గాంధీమహాత్మునకు

1923 వ సంవత్సరమున అక్టోబరు నవంబరు. డిశంబరు నెలలలోనే గ్రహస్థితి చాల అనుకూలముగా నున్నదిగాన మూడువంతు లపుడే విడుదల కావచ్చును. అటుల జరుగనిచో 1924 వ సంవత్సరము డిశంబరు మాసాంతములోగా విధిగా విడుదల కాకతప్పదు. గ్రహముల కూడికవలన మహాత్ముడికి కారాగృహమున శాంతిముగా కూర్చుండుట కెంతమాత్రము నవకాశము లేదు.

1925-వ సంవత్సర ప్రారంభమున గ్రహస్థితి మహాత్మునకు మిక్కిలి అనుకూలముగానున్నది. గురుడు చంద్రునకు రికగదిలో నున్నాడు. అప్పుడు మహాత్ముని జాతీయరాజకీయ సంకల్పములకును దేశముల జాతీయసంకల్పములకును గొప్పలభమును చాల అభివృద్ధియును ముఖ్యముగా కలుగుటవిధిగాన అప్పుడే సంపూర్ణ స్వరాజ్యము లభింపదు 1927 నాను వరకును రాజకీయాందోళనము తీవ్రముగా జరుగును సేయుండును. అప్పటికి కేంద్ర పూర్తిగా తొలగిపోవును. బుధదశ ప్రారంభమగును 1928 లో మహాత్మునికి బుధునిసంబంధము యెబ్బందులు వ్యక్తిసంబంధమును చిక్కులు కలుగును. చాల జబ్బులేయును అప్పుడు కేంద్రము అంగారకుడును కలియుదుగుగాన మహాత్ముడు చిక్కి భవనల పుష్కలము ప్రభువును; అందులకు కనిమించుట యోలేక ఏదైన అకస్మిక ప్రమాదమో కారణమగును. కాని వలన మొదలు చాల చెడిపోవును అప్పుడు శరీరదశ గాఢమును. శ్రీమతి కస్తూర్బాయిగారికి కూడ పుటు చాల వ్యాధికలుగును కేంద్రకంకగూడ తోచును. కేవి జన్మమునండి ఏదేన గృహమున ప్రవేశియును. జన్మమునండి ఏదేన భావమున కిది. తిరుగు అంగారకుడు చాల నేరుకగానుండును గాని చిక్కులు కలుగును. కాని బుధుని అధిపత్యము ప్రారంభము కాగానే చాల మధురము చేరారును.

స్వరాజ్య సిద్ధి

1929 లో దేశీయుల అభిప్రాయము లన్నియును పూర్తిగా నెరవేరును

అప్పుడు బుధుడు శుభగ్రహమై శుభశాసనాధిపతియై యుతర గ్రహముల శుభదృష్టిని బడనియుండును. అప్పుడు గ్రహరాజు మహాత్ముని కీర్తనమునందును భాగదేశ విషయమునందును మిక్కిలి ఉచ్చదశకుండుండును. అప్పుడు గోచారముగూడ చాల అనుకూలముగా నున్నది. కాన 1929 వ వత్సరమున తప్పక

దేశభక్తునిరాక

(నెల్లూరులో గొప్పస్వాగతము)

శ్రీ దేశభక్త వేంకటప్పయ్య, శ్రీయత ఆయ్యగారు కారేళ్లరావు, శ్రీమత ఉన్నవ లక్ష్మీవారాయణ గార్లు 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున నెల్లూరు చేరిరి. ప్రజలు ముందు పొకల్లును విస్తారసంఖ్యగా రైలుస్టేషనుకు వెళ్లి దేశభక్త ప్రముఖులకు మునుగు స్వాగత మొసగిరి. కక్కిలు, టి. వి. శింరా మయ్యగారియంట నాయకులకు విడివి ఏర్పాడు బడెను.

అంజనేయస్వామి ఆయమున శ్రీలక్ష్మ జరిగినది. ఆ సభలో నాయకు లనవ్వించిరి. పిమ్మట గొప్ప శ్రీభిక్ష తోను ఊరేంపుతోను వారిని గాంధీ మైదానమునకు గొని పోయిరి. అచట సేయిమంది సమావేశమై, టి. వి. వేంకట్రా మయ్యగూ రధ్యత త వహించిరి. సమ్యక్భవమును టి. వి. శింరామయ్యగారు చదివి దేశభక్తులకు సమర్పించిరి.

పిమ్మట దేశభక్తుడు గంధీబాపాగారిము నొసంగెను; ఆంగ్లేయులు మనదేశమునకు వచ్చినది మొదలు జరిగిన రాజకీయ చరిత్రను వివరించెను. వెనుకటి కాంగ్రెసు మహాభవలన ఫలితమేమియును కలుగలేదు. అంతట గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయరంగామున ప్రవేశించెను. దౌర్జన్యరాహిత్యముననుసహాయోద్యమమునకుల శక్తి అపార మనుటకు ఆకాశీసాదరుల విషయమే నిదర్శనము. భద్రత మహిమనుపారము. గయా కాంగ్రెసు తీర్మానములను నెరవేర్చవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులుగను కలంటి రలుగను చేరవలెను. తిలకునిధికి ధన మొసగవలెను అని దేశభక్తుడు నడిపెను. కారేళ్లరావు లక్ష్మీవారాయణగార్లు గూడ స్వీకరింపరావలెను నొసంగిరి. అందఱును కలసి పనిచేయాలని వాచ్ఛించిరి.

పినాకిని సత్స్వాగతము

18 వ తేదీ ఉదయమున నాయకులు ముగ్గురును నెల్లూరు నుండి పల్లిపాడు సత్స్వాగతమునకు కేగి ఆశ్రమమువారి వార్షిక కన్వేషమున జరిగింది మధ్యాహ్నమునకు మరల నెల్లూరు వచ్చిరి. పిమ్మట నెల్లూరులో తిలకునిధికి ధనము సర్పించుటకు బయలుదేరిరి. ఇంతవరకు 3000 రూపాయలు వాగ్దాము జరిగినది. (తెలిపారు)

నెల్లూరుజిల్లా సూర్యుడుపేట

దేశభక్తుని కలసికొనుటకు శ్రీయములు యి.టి. కృష్ణ రావుగారును కేంద్రమును స్టేషనువద్ద చేరి యుండిరి. దేశభక్తుడు చాలావేళక వెల్లితో నున్నందున వారికి కనగొనుట కొంత ఆలస్యమై యుండెను కనుకని దేశభక్తుని శ్రీయత ఉన్నవ లక్ష్మీ వారాయణగారిని ప్రవహులాలంకృతులగావించిరి, నిన్న సాయంత్రముననే మీరాక మాకు తెలిసినది గాన కృష్ణ చాలనందున మిమ్ము నెమ్మడుగా గౌరవింపజాలనందులకు చి తిలుచున్నామని శ్రీకృష్ణ రావుగారు కంఠంబాటుతో తెప్పగా, గౌరవము లక్కరలేదు, మనస్సే (ప్రధానము రాజము తిప్పటయు భద్రత గట్టుటయు పూర్తిగ జేయుమండలయనని దేశభక్తుడు ప్రత్యుత్తరము తెప్పయిందగా రైలు కదలి సాగిపోయెను. దేశభక్తుని నిర్బంది వారి మాటలను విజాలమైతిమే యని ప్రజలందఱు చింతిలుచుండిరి. రైల్వేవాడు ప్రజల సేవయు నాటంత పడువలెను. (ఒకవిలేఖ)

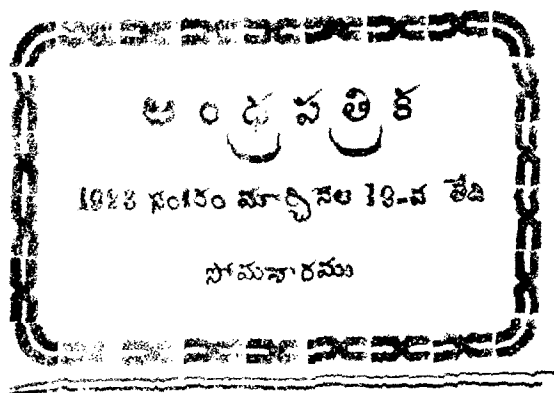
నెల్లూరులో మహాత్ము వార్షిక కారాధనసభ

18 వ తేదీ సాయంకాలము 5.30 వేంకటప్పయ్య శ్రీమతి గారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీమతి కనకమ్మగారును యితర నాయకులు సుపర్యసించిరి. దేశభక్తుడు మున్నగు నాయకులు 18 వ తేదీగూడ నెల్లూరులోనుండి తిలకునిధికి ధనమును వసూలుచుండునట్లుగా, 18 వ తేదీ సాయంకాలము వారు బుచ్చిరెడ్డిసాలెము వెళ్లేదను. అచట తిలకునిధి నిమిత్తము దేశభక్తునికి 1116 రూపాయలు సమర్పించునని తెలియుచున్నది. (తెలిపారు)

భరతమాత స్వరాజ్య సింహాసనము నడిపించును. అప్పుడు మానవ ప్రపంచమున మోక్షము ప్రారంభమగును. అత్యంత భారతీయులకు ఫలసిద్ధి నొసంగును. ఆంగ్లేయుల సంకేతత్వము తిరిగి పద్యానముతో నాయకు భారతీయులను మిత్రభావముతో మెలంకుట సిద్ధించును.

అభినివేశ వ్యాపకత్రయము

ఇప్పు డభినివేశముగల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము 1929 లో భరితఖండమునను తప్పక చేకూరును (హిందు)

ఉత్సాహము

—:—:—

నిన్నటిదివసము, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధవాత్సీ కోత్సవసంధ్యమున చెన్ననగరప్రజలు చూపిన యుత్సాహము గాంచిన, ప్రజలలో నుత్సాహము తగ్గినట్లు భాంతియని తోచకమానదు. నగరము నందన్ని భాగములలోను దుకాణములు కట్టివేయబడెను. హారతాళము పూర్తిగ వడలంబించబడెను. ఆంధ్రులకు సంవత్సరాదిపండుగ యయినను, వర్తకులు వ్యాపారమును మానివైచిరి. మహాత్ముని భజనలు ఎల్లెడల జరిగెను. బిలకుస్వరాజ్యనిధికి, ధన మొసగుపట్టనామి, కాంగ్రెసుసంఘములుగ జేరుట కేమి, ప్రజలు ఉత్సాహము జూపిరి. సాయంకాలము వేసకువేలలో నిండిన సముద్రతీరము కన్నులపండువయ్యెను. గాంధీ, తిలకులు, ఎల్లరియందును ప్రతి చించితులయిరి. స్వరాజ్యోత్సాహము మిగ్గుండెను. అయిదువేదికల సమర్పణను, గుమిగూడినప్రజల కవి చాలవయ్యెను. మొదటి హారతాళదినమునందు గనుపించిన యుత్సాహమే, నిన్నటిదినమును కనుపించెను. కలకత్తా, బొంబాయి, లాహోరు, మొదలగు ప్రదేశములనుండి హారతాళ మవలంబించబడిన వార్తలు చేరుచున్నవి. అందుచే మహాత్ముని యుద్వమము పట్ల ప్రజలలో నుత్సాహము లేదని గాని, వారు ఉద్యమముపట్ల విముఖులయిరని గాని భావింపజనదు. కాని ఇంతటితో తృప్తిపెంది లాభములేదు. నిన్నటి దినము స్వక్రమయిన ఆత్మధికోత్సాహము ప్రయాణము కాల్పవశెను. ప్రజలీయుత్సాహమును స్వభావానుష్ఠానముకల్ల గనుపరపవలయును. కద్దరు ధరించుకొనియును, చెన్నపురిప్రజ లింకను వెనుకబడియున్నాడు. కద్దరును ధరించకుండ మహాత్ముని గౌరవించుట, ఇనుమంతయు లాభకరము గాదని ప్రజలు గ్రహించవలయును. కద్దరు, మహాత్ముని యుద్వమమునకు మూలాధారము. దాని యెడల నుపేక్ష వహించుచో స్వరాజ్యసిద్ధి దూరమగుచుండును. తక్కుంగల నిర్మాణకార్యక్రమము నంతను, శ్రద్ధాభక్తులతో నిర్వహించుట ముఖ్యము. స్త్రీలును పురుషులును కాంగ్రెసుసంఘ విశేష సంఖ్యలతో సభ్యులుగ లేరి, ప్రతిగ్రామమునందును, పట్టణమునందును కాంగ్రెసుసంఘములను జీవ కళతో బ్రకాశింపజేయవలయును. కాంగ్రెసుసభ గోరిన ధనమును ఐచ్ఛికభటులను సమకూర్చవలెను. చెన్నపురిలో గనుపించిన యుత్సాహము ఆ సేతు హిమాచలవర్ణం లేము సెన్నటిదినము గనుపించియుండును. హారతాళమును బలవంత మేమియు లేక ప్రజలు బుద్ధిపూర్వకముగ నవలంబించుట జూచిన, మహాత్ముని శరీరము కాగాగృహమున బంధింపబడి నను, అట్టితేను దేశమునందు మారుమూలలం దుంటింటి చూపించియున్న దనుటకు సందియము లేదు. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడెనను సంగతి సూక్ష్మవృద్ధితో జూచిన సభ్యు మని తోచక మానదు. మహాత్మునకు నిజవిజయము గలిగెను.

అతనిని నిర్బంధమున నుంచిన, అధికారవర్గపుటూ హాల విఫలము లయ్యెను. మహాత్మునియుద్వమమును వారు కదలించజాలక జూచిరి. మహాత్ముని యనుచరుల నందరను నిర్బంధమున నుంచినను, ఎంతక జన్మస్వతంత్ర్యముల నవహరించినను, ఉద్యమము నశించుటకు మారుగ, నూతన తేజ మతో వెలుంగుచున్నది. ఇప్పటి కయినను సత్యమును గ్రహించి, ప్రజాశయములను సఫలము గావింపచో, ప్రభుత్వము ఆమూల్యావకాశమును గోల్పోవును. మరల నింకొకమారు నిర్బంధప్రయోగవిధానమును అధికారు లవలంబింపవచ్చును. విఫలమయిన ప్రాతిదాదులనే వారు మరల ప్రోత్సహింపచ్చును. కాని, ఈమార్గము నిరుపయోగము. ఆత్మ శక్తిని అణగ ద్రొక్కుటకు సాధ్యపడదు. అధికారు లింకనయినను వివేకముతో మెలగి, పశుబలప్రయోగము నిరర్థకమని గ్రహించి, ఆత్మశక్తి తప్పక విజయమునుగాంచునని గుర్తించి, ప్రజలతో సమాధానపడి వారి కోర్కెలను నెరవేర్చు బూనుచో, హైందవ సమస్య సామ్యముగ పరిష్కరింపబడును. పాలకులకును, పాలితులకును సమరసభావము గుడురును. అటుల గాక, అధికారులు తమవంతమే నగ్గతలయినవి తలచి, దండనమార్గమునే పాగించుచో, ప్రజల నిశ్చయము మరింత బలపడక మానదు. అధికారు లెటుల ప్రవర్తించినను, దానిని గూర్చి అంతగ విచారించనవసరము లేదు. గాంధీ మహాత్మునియాదేశములను కొనసాగించు విషయమున, ప్రజలు తమశక్తి నంతను వినియోగించి పాటుబడుచో, నిర్బంధములు మటుమాయమగును. స్వరాజ్యసిద్ధియు, మహాత్ముని నిర్బంధవిమోచనమును అచిరకాలములో సిద్ధింపక మానవు. అట్టి యనుకూలఫలితము త్వరలో చేకూరుటకు, మహాత్ముని తపఃప్రభావము తో దృఢు గాక! భారతీయులసత్త్వయత్నములు సఫలమగునట్లు, షరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

ఆత్మ గౌరవము

పల్లికు సర్వీసు కమిషనును నియమించవలదని స్వామ్రాజ్య శాసనసభవారు తీర్మానించియుండిరి. పీఠ ప్రభువుగారి చర్యపట్ల వీరు తమ యసమ్మతి నబింపింపగ దెలిపిరి. కాని, వీరి తీర్మానమును పాటించక, తమయిష్టమువచ్చినట్లు మెలగెదమని వికటరుటనుగారు కామన్సునభలో నగర్వముగ బలికిరి. ఇట్టిస్థితిలో పల్లికు సర్వీసు కమిషనుగౌరకు బడ్జెటులో ప్రత్యేకింపబడిన 3 లక్షల రూపాయలను అంగీకరించియున్నచో, స్వామ్రాజ్య శాసనసభవారు తమ గౌరవమును పూర్తిగ కోల్పోయియుండును. వారటుల గావింపక గ్రాంటును నిరాకరించి వివేకముతో మెలగిరి. ఈ గ్రాంటును రద్దుజేయుమని, ఈశ్వరచరణుగారు తీర్మాన ముపపాదించిరి. హెయిలిగా రేదోతీరిన సభ్యులను సమాధానపరచు యత్నించిరి. కమిషను నియమించుటకు శాసన సభ్యుల కష్టము లేకున్నను, కమిషనును నియమించి తీరదరనియు దానికేటులనయినను డబ్బును ప్రత్యేకింపక దప్పదనియు, విచారణ సంఘసభ్యుల పేర్లను జూచిన పిమ్మట శాసనసభవారి యభిప్రాయము మారిపోవుననియు, హెయిలిగారు నూచించిరి. కాని యావిష్కృతము సభ్యులను కదిలెంతలేకజూయెను. సభ్యులలో పిరికి మందును ప్రయోగించినవారు లేక జూలేదు. సర్. పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యగారు ఈతీర్మానము సంగీకరింపవలదని కోరిరి. ఇంగ్లండు లో కోపమువచ్చునని భయపెట్టుటయు గాక, ఈ దేశములోగూడ దురభిప్రాయము ప్రబలునని వీరు తెలిపిరి. శాసనసభ్యులు తమ గౌరవమును కోల్పో

యిన, ఇంగ్లండు సంతసించును గాబోలు! వై మొత్తములో ఒకరూపాయినిమాత్రము తగ్గించి ప్రభుత్వ పద్ధతిని నిరసించినట్లుల జూపవలయు నని సమర్థు గారు కోరిరిగాని, అధికసంఖ్యాకులు వీరి సూచన నంగీకరింపక ఈశ్వర చరణుగారి తీర్మానమునే యామోదించిరి. హెయిలిగారు మరల బెడరించిరి. శాసనసభ్యు లీ గ్రాంటును రద్దుజేసినచో, ప్రభుత్వమువారు మరల దీనినిపునరుద్ధరింతురని సభ్యులకు దెలిసినను, వారు తమధర్మమును నెరవేర్చిరి. స్వదేశ సంస్థానములకని, క్రొత్త వెన్ను చట్టమును ఇడి యా ప్రభుత్వమువారు నిర్మించినదలకు, దానికి పార్లమెంటు డంగి కార మొసగగూడదని, కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారు కామన్సునభలో తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టగ, ఆతీర్మానము వెనుక నిరాకరింపజడెను. ఇందునుగూర్చి మార్చి 1 వ తేది లండను టైముస్ పత్రిక వ్రాయుచు, వెడ్జిపుడ్డుగారికి వివేకము గాని, రాజకీయపరిజ్ఞానము గాని లేదని ధూషించినది. గవర్నరు జనరలు గారు సర్టిఫికేటు అధికారమును ఉపయోగించి వెన్నుచట్టమును పునరుద్ధరించినను, దీనిని తరుచుగ నుపయోగింపవలసిన యవసరముండదని, టైముస్ పత్రిక ఆహ్వానమునందే దెలిపెను. కాని, ఇంతిత్వరలో రాజప్రతినిధి గారు మరల తమ సర్టిఫికేటు అధికారము నుపయోగింపవలసి యందునని టైముస్ పత్రిక తలంచియుండదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వ్యవహారములతో ప్రైయధికారులు జోక్యము కలిగించుకొనగూడదని, హిలే మొసగిన టైముస్ పత్రిక పల్లికు సర్వీసు కమిషను నియామకమువిషయ మాన నేమనిచెప్పనో వివరింపబని లేదు. స్వామ్రాజ్య శాసనసభవారు వలదనుచున్నను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కోరియుండకజూయినను, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు పల్లికు సర్వీసు కమిషను నంటగట్టిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారితో, ప్రైయధికారు లీ విషయమున మాత్రము జోక్యముకలు గజేసికొనవలయును గాబోలు! బడ్జెటులో స్వామ్రాజ్య శాసన సభవారు గావించిన స్వల్పపుమార్పుల ఫలితమేమి? రైల్వేలక్రింద, 114 లక్షల రూపాయలను శాసన సభవారు తగ్గించగ, గవర్నరు జనరలుగారు దానిని మరల పునరుద్ధరించి రని, అధికసభ్యుడు తేటపరిచెను. సుంకములక్రింద తగ్గించబడిన 4 లక్షలను, ఇతర మొత్తములను ప్రభుత్వమువారు కోల్పోవరని, వీరు నూచించిరి. పల్లికు సర్వీసు కమిషను క్రింద తగ్గించబడిన మూడులక్షలను పునరుద్ధరించెదరనుట నిశ్చయమే. రాజప్రతినిధిగా రీ తీరున తమ నిరంకుశాధికారమును చలాయించుచుండ, శాసన సభ్యులకు చేకూరిన స్వచరిచాలనపు హక్కులు సున్నయని తేటపడుట లేదా? ప్రభుత్వమువారింత లెంటాటుపడి, అధికవ్యవహారములను దిట్టపరచినను, ఇంకను 3,78,84,000 రూపాయల నష్టము నిలిచి యుండునని అధికసభ్యుడు దెలిపెను. అధికదుస్థితిని గ్రహించుట కనిదర్శనము సరిపోవును.

హిందూదేశపు నౌకలు

హిందూదేశపు నౌకలకు ప్రోత్సాహ మొసే గుటకై, బ్రిటిష్ నౌకాసంఘములు ప్రస్తుత మవలం బించుచున్న పద్ధతులను తొలగించుటకు, శేషగిరి అయ్యగారు 22 వ తేదిన స్వామ్రాజ్య శాసన సభలో నొక చట్టమును ప్రవేశపెట్ట బోవుచున్నారు. భారతీయ నౌకలకు ప్రోత్సాహము గలుగకుండుటకు, బ్రిటిష్ కంపెనీ లొకచిత్రపద్ధతి నవలంబించును. తమనౌకలలోదప్ప మరెయ్యకనౌకలో సంవత్సరము పొడవునను సరకులను వంపనివర్తకులకు, ఈకంపెనీలు కొంతడబ్బును ముడిరాయుచ్చును. దీని శాశకపడి, వర్తకులు క్రొత్తగ సాపించబడెడి

కొకలలో సరకులను వంప బూనరు. మరియొక
సన్నగడనుగూడ నీకంపెనీలు పన్నుచుండును. క్రొత్త
కొకలు బయలుదేరగనే, ఈకంపెనీలవారు తమ
కట్టను చాలవరకు తగ్గించెదరు. వీరిపోటీకి తాళ
లేక, క్రొత్తనాకలు మూలబడుచుండును. అందుచే
మొదటియభ్యసమును మాన్పవలయు ననియు,
రైట్లలో గరిష్ఠములును, కనిష్ఠములును అనినిర్ణయం
పవలయు ననియు, శేషగిరి అయ్యరుగారి చట్టము
ప్రతిపాదించుచున్నది. ఇట్టిచట్టమున కవసరమెంతేని
గలదు. యస్. హెచ్. హాజీగారు డిల్లీలోనిచ్చిన
యూచన్యూసమునందును, హైందవనాకలను నెల
కొల్పుట కెట్టి యభ్యంతరములు గలవో చక్కగ
నిరూపించిరి. శేషగిరి అయ్యరుగారి చట్టము
నామోదించిరి. కాని, స్వపరిపాలనము లేనంత
వరకు, హైందవనాకలకు తగుప్రోత్సాహ ముం
డుట దుర్లభమని ఎంచవచ్చును. శేషగిరి అయ్యరు
గారిచట్టమును ప్రభుత్వమువారింగీకరించుట దుస్స
రము. ఒకవేళ దానినంగీకరించినను, లక్షముగల
ప్రెటీషంకంపెనీలు హైందవనాకలను ధ్వంసమొన
ర్చుట కితిరప్రయత్నములను గావించగలవు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

క్రొత్తనిరు వచ్చి ప్రాతనిరును కొట్టివైచెనను
నలుల, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయవిధానము వచ్చి
అంతకుపూర్వమునిశ్చయించబడిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాల
యస్థాపనమును ఆడ్డగించెను. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాల
యసంఘమువారు రిపోర్టును పంపి సంవత్సరము
దాటినది. సలసిర్ణ యమకొరకు విశాఖపట్టణములో
నెకసభ జరుపబడెనుగాని, నిర్ణయ మేమియు
జరుగకబోయెను. ఆ పిమ్మట, దీని సంగతిని తల
పెట్టినవారు లేరయిరి. బడ్జెటులోనయినను, దీని
క్రింద కొంతధనము ప్రత్యేకింపబడు నని తలంప
బడెను. అదియు జరుగకబోయెను. శాసనసభ్యులు
వలపురు ప్రభుత్వ దృక్పథమును ఖండించిరి.
పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ప్రస్తుతస్థితిలో
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు డబ్బిచ్చుటకు వీలుపడ
దని, అర్థిక సంఘమువారు నిర్ణయించినటుల చెప్పిరి.
రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమున కీయవలసిన డబ్బు
తగ్గినవిమ్మట, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ విషయ
మాలాచింపబడునట. ప్రస్తుతస్థితిలో, రాష్ట్రము
లీయవలసిన డబ్బు తగ్గునని భావించుట కవకాశము
లేదు. అటుల జరుగువరకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ
నిర్మాణ ముగియవలసినచో, అది త్వరలో లభిం
చుట దుర్లభ మగును.

సహకారసంఘము

1921-22 సంవత్సరపు ఆఖరిభారత సహా
కారసంఘముల రిపోర్టు అభివృద్ధిని జూపుచున్నది.
బ్యాంకులసంఖ్య 449 నుండి 480 కి బెరిగినది.
సభ్యుల సంఖ్య 148488 నుండి 154978 టికిని,
క్యాపిటలు మొత్తము 1107 లక్షలనుండి 1325
లక్షలకును బెరిగెను. నికరపు లాభము గూడ
2073,611 రూపాయలనుండి 27,92,929 రూపా
యలకు బెరిగెను. వ్యవసాయసంఘముల సంఖ్య
42149 నుండి 46344 వరకును, వ్యవసాయేతర
సంఘములసంఖ్య 3322 నుండి 3674 వరకును
పెచ్చెను. వ్యవసాయసంఘములందు 1,516,454
మంది సభ్యులు లుండిరి. 1332 లక్షల క్యాపిటలు
గలదు. వ్యవసాయేతర సంఘములందు 450876
మంది సభ్యులను, 455 లక్షల క్యాపిటలును గలదు.
వ్యవసాయ సంఘములకు 4469339 రూపాయలును
వ్యవసాయేతరసంఘములకు 16,71 691 రూపాయ
లును, లాభము చేకూడెను. పెద్దరాష్ట్రములకన్న,

చిన్న రాష్ట్రములందును వ్యవేశ సంస్థానములందు
ను, సహకారోద్యమ మెక్కుడభివృద్ధిజూపెను.

స్థాంపులు

స్థాంపులను హిందూదేశములో ముద్రించు
టకు వీలున్నను, ప్రభుత్వమువారిందుకు బూతుకొన
కుండిరి. సామాజ్యశాసనసభలో స్థాంపులగ్రాంటు
చర్చకు వచ్చినపుడు, కామతుగారి సంగతిని చెలు
పగ, ఇన్నగా రేదో విధముగ జవాబు చెలుప
య్యించిరి. హిందూదేశమునందు స్థాంపులను ము
ద్రించుట కష్టమని తెలిపిరి. కాని, డాక్టరు గవరుగా
రీసాకు నంగీకరింపక, స్వదేశ సంస్థానములకొర కీదేశ
మునతయారయిన స్థాంపులమాదిరిని జూపిరి. సింహ
ళమునకు గావలసిన స్థాంపుల సక్కడనే తయారు
జేయచున్నారు. అందుచే ప్రభుత్వమువారి కద్దతి
కట్ట అసమృతి జూపుటకు, బడ్జెటుగ్రాంటులో నెక
రూపాయని తగ్గించవలె నని కోరిరి. కలకత్తా యూ
రపియను ప్రతినిధియగు లిక్ డ్యేగారు గూడ, కల
కత్తా కంపెనీ యొకటి చక్కని స్థాంపులను ముద్రిం
చుచున్నదని సూచించిరి. తుదకు గవరుగారి
తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. కాని, లాభ మేమి?
ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును పాటించబోరు.

హిందీని నిషేధించుట

నెల్లూరు మ్యునిసిపల్ పాఠశాలలందు, ఒక
సంవత్సరమునుండియు హిందీని నేర్పుచున్నారు.
హిందీని దేశసామాన్యభాషగ, దూరదృష్టిగలవా
రెల్ల రంగీకరించెదరు. హిందీని బోధించుట నేరమని,
అధికారులయినను భావింపవీలులేదు. కాని ఏ
కారణముచేతనో, మ్యునిసిపాలిటీవారు హిందీదీపా
ధ్యాయలను పోషింపరాదనియు, హిందీభాషా
వ్యాపకమునకు ద్రవ్యమును వ్యయముచేయగూడ
దనియు, ప్రభుత్వమువారు వారికి తెలియజేసిరి. హిం
దీయందుగూడ ఎట్టి యుపద్రవకారణము గనపించె
నో తెలియదు. రిజిస్ట్రుకుశాఖ లకుండ, ట్రాన్సు
ఫర్లు శాఖా పరిపాలనముగూడ నిరంకుశవిధినే
ద్రొక్కుచున్నదని తేలవడును. స్థానికస్వపరిపాల
నా శాఖ ప్రజాశయముః ఆ నేరీతిన భంగపరిచెనో,
ఇటు వివరింపబనిలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వమువలన,
ప్రజలకు గలిగెడిలాభము లేకపోగ, ప్రజాశయ
నిరోధమధికమగుచున్నదనుట అనుభవైక వేద్యము

న్యాయ, కార్యనిర్వాహకశాఖల విభజనము.

బెంగాలులో, న్యాయశాఖను ప్రభుత్వకార్య
నిర్వాహక శాఖనుండి విభజింపవలయు ననుతీర్మాన
ము నంగీకరించి ఎంతకాలమోయయ్యెను. సంవత్సర
ముక్రిందట, ఇందునుగూర్చి యొక ఏర్పాటును
సూచించుటకు, న్యాయమూర్తి గ్రీవుగారి యాధి
పత్యముక్రింద నెక విచారణసంఘ మేర్పరుప
బడెను. వీ రొక రిపోర్టును తయారుజేసిరి. కాని
అందువిషయమై ఇంతవర కెట్టి చర్యను దీసికొని
యుండిరి? ఈ యాలస్యమునకు బెంగాలుప్రభుత్వ
సభ్యులగు స్టిఫెన్సనుగా రేవీమో కొన్నిసాకులను
బలికిరి. కాని, బెంగాలుశాసనసభలో గ్రీవుకమిటీ
సూచనలను సఫలపరుపవలయునను తీర్మాన మంగీక
రింపబడెను. ఏదయినను ఒకసంగతిని చాలవేయజూ
చిన, కమిషనులనేర్పరుచుట ఆచారమగుచున్నది.
విచారణసంఘముల రిపోర్టునందలి సూచనల నమలు
లో బెట్టుటకు మాత్రము దృఢప్రయత్నము
గానరాదు.

నైస్యవ్యయము

ప్రెటీషం కటాలముల సంఖ్యను హిందూదేశ
మున తగ్గింపవలయునని ఇండియాప్రభుత్వమువారు
గోరి రినియు, ఇంగ్లండునందలి యుద్ధకార్యాల
యమువారు అంగీకరింప లేదనియు, కామన్సునభలో
దెలిపిన సంగతులబట్టి తెలియుచున్నది. ఇండియా
ప్రభుత్వమువారు గోరినను, యుద్ధకార్యాలయము
వారు నిరాకరించుటబట్టిమాడ, ఇండియాపై నెట్టి
బరువులను ఇంగ్లండు మోపుచున్నదో గ్రహింప
వచ్చును. ప్రెటీషంకటాలములనుతగ్గింపరు. హైందవ
కటాలములలో ఎనిమిదింటికిమాత్రము భారతీయో
వ్యోగులను నియమించునపుటికి 2కి సంవత్సరములు
పట్టునట. మిగిలిన నివహములలో భారతీయోవ్యో
గులను నియమించునపుటి కెంతకాలము పట్టునో
యూహించుట సులభసాధ్యము. ఇట్టి సందర్భము
లలో నైస్యవ్యయము తగ్గుటకు సాధ్యపడునా?

శ్రీ కటిక నేని కళ్యాణ రావుగారు

రెండున్నర మాసములు కఠినశిక్ష వేయుట

శ్రీ కళ్యాణరావుగారికి చెవికొనింపబడిన కేసులో
కోరవడిన రెండున్నరమాసములను మరల కఠినశిక్ష. సమధింప
వలెని గూడూరు మేజిస్ట్రేటు తీర్పు చెప్పెను. వారిని గూడూరు
నుండియే గూడూరు (కడలూరు) చెరసాలకుకంపిరి. మితమర
ల నేల నిటులజేసిరిని యడుగగా నేను నాదేశమునకును నా
ఆత్మకును ద్రోహినై మనకాలను మరలనా కార్యము కలిగినది
గాన నేను చెరసాల కేసుట నాకు ముఖ్యవిధియై యున్నదని
కళ్యాణరావుగారు నుడిచిరి. (తంతివార్త.)

రెడ్డిజనసంఘము:—ఈసంఘమువారు ఈకొది వార
లు చందాలబ పిరిని కార్యకర్తల బెట్టుచున్నార:— కార్యక
చందా: రావులవారు సి. వి. రంగారెడ్డిగారు రు
200-0-0. మంచాల తిరుపెరెడ్డి యలూరు రు 10-0-0. సంక
ర్షరచందా మనగాలరాజుగారు 1922-23—రు 200.0-0,
సి. ఆర్. రెడ్డిగారు రు 100-0-0, పాల్వూరిపిప్పండు కే. కోటి
రెడ్డిగారు కడన 1922-23 100-0-0. మొత్తం 610-0-0.

ప్రపంచయూత్రికులు

న్యాయాధికారిని

రెండున, మార్చి 16:— అమెరికా యాత్రకు సా
మారి యుజ స్త్రీయనందు బర్మాకువచ్చి న్యాయాధికారిని తీకా
మారిను సతీయడి హోద్యుండు సిద్ధిగారితో సహా దక్క
నదుగారి ప్రక్కన నూర్చురి.

భారతకళలు

అమెరికను ఆర్ట్ మ్యూజియమున కభ్యుత్పాదకు రాబర్టు ఫా
రెస్టుగారు లైన్సు ఆఫ్ రెండున ప్రతికా విలేజిలో మచ్చ
టించుచు భారతకళలవిషయములను అభిప్రాయపడిరి:—భారత
కళలత్యుత్తము లైనవి. విరోపియలకన్న కళల సభివృద్ధి
జేసికొనుటకు భారతీయులకు నెక్కుడు అవకాశములు కలవు.
పూర్వపు మహమ్మదీయ భారతీయ కళానైపుణ్యముల యభ్యు
దయగా, నగల చెక్కడములందు క్రమతెచ్చిలు అభివృద్ధిజేయు
చున్న చాల ప్రమాదము వాటిల్లును.

కాల్చిక సభ్యుల తీర్మానము

ప్రభుత్వమువారి ఆశురత

లండన్, మార్చి 16:—ఉదయం 1/25, వారంతమున
విరిష్ట ప్రవాసులకు పోయిచూడవలె ననియు వారికి కలయ
ఏర్పాటులను గావించవలె ననియు కార్యకర్తలు తీర్మా
నము నుపసాదించెదరని రాజీదుకే తీర్పు విలేజియకు తెలు
చున్నాడు.
నానాటికి తమచర్యను ఆడేసింతుట హెచ్చుకొనీ
ప్రభుత్వమువారు చాల కలవరము చున్నార. 19 తేదీని భాఖ
గొప్పచర్చ జరుగవచ్చును.

మ ద రా ను శా స న స భ

ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము

శనివారము మధ్యాహ్నము

బ. దే. టు

కూర్చుజేర్చులయందు మిలిటరీ పోలీసును స్థాపించుట దని ఎ. యస్. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించిన సవరణపై చర్చ ముగియవలసికి పోలీసుడిమాండు చర్చకై ప్రత్యేకింపబడిన 23 గంటల కాలపరిమితి ముగియుటచే ఇతరసవరణపై చర్చ జరుగుటకు వీలులేకపోయెను. పోలీసు డిమాండు మొత్తము 188.83 లక్షలు పోటుకు పెట్టబడెను. డిమాండు అంగీకరింప బడెను.

పైంటింగు దిపార్టుమెంటులు

ఈశాఖలకు 81 లక్షలు కావలయునని పోలీస్ గౌరవపాదించిరి.

చెన్నైలో మ్యూజియమునందలి కంచు విగ్రహములను రక్షించుటకు (వెసిడెన్సికాళాల కమిటీ) ప్రాధునకు ఇయ్యవలసిన 1750 రూపాయల మొత్తమును తీసివేయవలయునని ముఖ్యమంత్రిగారిగారు రుపపాదించుచు భారతీయులలో శిల్పకాస్త్రజ్ఞులచేత లున్నా రనియు వా రీతనులను చేయ గలరని చెప్పిరి.

గౌ. పోలీస్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈవిగ్రహములు మిగుల పురాతనము లనియు, వీనియందు చేయబడినవనిని ప్రపంచమునందట మెచ్చుకొనియున్నా రనియు చక్కనికాస్త్రా సుభకముగలవారే ఈపనిచేయ సమర్థు లని చెప్పిరి.

సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

మ్యూజియముల ఖర్చు మొత్తములలో 4 వేల కిక్కిరవలయునని అప్పగింపును ఉదయగు గౌరవపాదించుచు ఉదయగు సంగీతముకన్న ఈసంగీతము ఖర్చుధికమగుటకు కారణము తెలిసికొనగోరిరి. గౌ. పోలీస్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఉదయగులచేతనులు పొచ్చింపబడుటచే ఖర్చులధికమయ్యెనని చెప్పిరి. సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

గ్రాంటు మొత్తము 81 లక్షలు పోటుకు పెట్టబడి ఆమోదింపబడెను.

యూరోపియను ఎడ్యుకేషను

9.23 లక్షలు

యూరోపియనుల విద్యకొరకు 9.23 లక్షలు కావలయునని గౌ. శాఖగారు కోరిరి.

ఈమొత్తములో నూరురూపాయలు కిక్కింపవలయునని రంగ నాథం మొదలిగా రుపపాదించుచు ఈపాఠశాలలసంఖ్య స్వల్పముగ నున్నదనియు ప్రత్యేకింపబడిన ఇన్స్పెక్టరు నయమించుట అనవసరమనియు కడచిన సంగీతము ఈ విషయమై కాననసభ్యులు ప్రకటించిన అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యము చేయలేదనియు చెప్పిరి.

ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెద రని గౌ. శాఖగారు చెప్పిరి.

కడచిన సంగీతము ఈ విషయమై కాననసభ్యులందు చర్చ జరిగెనని, 15 రోజులలో ఈవిషయమై ఉత్తర ప్రకటించబడునని పట్టిక ఇన్స్పెక్టరు కైల్లెయగారు తెలిపి రనియు, ఈ సంగీతమువూడ ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరని సామాధానము చెప్పుట అంతర్మీ రముగను అత్యవసరముగను నున్నదని రంగ నాథం మొదలిగా రు చెప్పి తనసవరణపై పోటు ప్రయత్నములయ ను కోరిరి.

అధికసంఖ్యలచే సవరణ నిరాకరింపబడెను.

గ్రాంటు మొత్తము సుప్రార్థనలక ఆమోదింపబడెను.

విద్యా శాఖ

186.20 లక్షలు

విద్యాశాఖకు 186.20 లక్షలు గ్రాంటు కావలయునని గౌ. పోలీస్ గారు కోరిరి.

చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయముకు ప్రత్యేకింపబడిన 800500 రూపాయలలో 215000 రూపాయలను కిక్కింపవలయునని గోవిందరావుగారు రుపపాదించుచు ఈమొత్తము ఏవిధమున క్యూపరుపబడునో తెలిపినగాని ఈమొత్తమును ఆమోదించుట మొత్తము కాదని చెప్పిరి.

ఖర్చు వివరములకు కొత్త స్థాపించుట అకడమికి కాన్సిలువారు నిర్ణయించెదరనియు పైకాలటి బాగపి ఆంధ్ర పాలటి, మున్నగు కాస్త్రములను ద్రావిడభాషలకును ప్రత్యేకింపబడుట నిశ్చయించుటకును కాస్త్రములకోసమకాలలను నిర్మించుటకు ధనము కావలసియుండునని గౌ. పోలీస్ గారు చెప్పిరి.

ఈ మొత్తము కిక్కించినను విశ్వవిద్యాలయపుర్వకా యముకట్టుకు ననుసరించి పనులు కృష్ణిరముగ జరుగుటకు వీలుండునని స్పష్టముగాయగారు చెప్పిరి.

సరసింహరాజుగారు మాట్లాడుచు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట ఏమైనదో తెలిసికొనగోరిరి.

విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికి ఈ మొత్తము లేక ఇంకను అధికమగు మొత్తము కావలయుననియు ఈగ్రాంటును ఆక్షేపించుట యుచితముకాదని రామలింగారెడ్డిగారు చెప్పిరి.

ఖర్చు వివరములను మాత్రము తాను తెలిసికొనగోరెననియు, విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికిరను ప్రతికూలముగ నెన్నడునుండలేదనియు ఈవివరములు మంత్రిగారు తెలుపలేకపోయినని చెప్పి గోవింద రావుగారుగారు తమ సవరణ సుపసంహరించుకొనిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

యూనివర్సిటీ గ్రాంటు మొత్తమునందు నూరు రూపాయలు కిక్కించవలయునని కృష్ణరావుగారుగారు రుపపాదించుచు ఆరుసంవత్సరములనుండి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించవలయునని ఆంధ్రోత్సవము జరుగుచున్న దనియు, విశ్వవిద్యాలయము వత్సరము అందకు అగీరించుచున్నా రనియు, ఈసంవత్సరము కూడ ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు కార్యదీక్ష పూనుకుండుట అత్యవసరముగ నున్నదని చెప్పిరి.

గౌ. పోలీస్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునకు సంబంధించిన వివరము లింకను నిర్ణయించబడలేదనియు అందుచే అధికశాఖవారు ఈ సందర్భమున ఎట్టిభాషకీ వహించకపోయిననియు, విశ్వవిద్యాలయమునకు మొదట 30 లక్షలు వెనుక ప్రతిసంవత్సరము 6 లక్షలు రూపాయలు కావలసియుండుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఇత్యులసినమొత్తము కిక్కినగాని ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు వీలుండదని అధికసంఖ్యసభ్యులు అభిప్రాయపడిరిని విద్యాశాఖమంత్రిగారు చెప్పిరి.

వందలముగాదు మాట్లాడుచు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ఎట్టిమొత్తము ప్రత్యేకింపబడినందులకు విద్యాశాఖ మంత్రి కడచినసంవత్సరము చింతించెననియు ఈ సంగీతము ఈ విషయమై వా రెట్టి ప్రస్తావనగావించక చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయముపట్టును పట్టపాఠము చూపించుచుండి రని చెప్పిరి.

సవరణను బలపరచుచు చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయమున కధికముగ సహాయము చేయుటకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థాపన ప్రయత్నములు వెనుకదిక్కినవనియు, విశాఖపట్నంలో ఈవిషయమై సభిజరిగినవిట్లు ప్రభుత్వమువారు తమకైదధుని పని చేయుచున్నాయని ఆశిల్పియు నిరాశి లయ్యెననియు ఆంధ్రులచేత చేర స్వలము విశ్వాసము నులుచేసి పని ప్రారంభించుట యుచితమని వెంకటరత్నం నాయుడుగారు చెప్పిరి.

ధనము లేదందున ఈవిషయమై పనిప్రారంభించుటకు వీలులేకపోయెనని రామలింగారెడ్డిగారు చెప్పి ప్రభుత్వమువారివిషయమై సుప్రార్థనానుభూతి గలవారై కడతో పని చేయవలయునని కోరిరి.

ఇది ముఖ్యమంత్రి విషయమనియు విద్యాశాఖమంత్రిగారివిషయమై కైదరహించి పనిచేయవలయునని రామచంద్రరావు పంతులుగారు చెప్పిరి.

ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు అరంగిలించుచున్న వైఖరి మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నదని గోవిందరావుగారు చెప్పిరి.

వైవాన్యసంఘమువారి ప్రవర్తనము సవర్ధించుచు వివరములు తమకు తెలుపబడలేదనియు అందుచే వారమిచేయవలసిన పోయిన రంగ నాథం మొదలి, రామలింగం రెడ్డిగారు చెప్పిరి.

చర్చకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకు మునుపే నిర్ణయించబడిన వివరములెన్నియో యొక్కవనియు, విశ్వవిద్యాలయ మెచటస్థాపించవలయునది, అందుల కంత వివరములు వసూలుఅగునని ముందు తెలియవలయునని మంత్రిగారు చెప్పిరి. సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

కళాశాలల గ్రాంటు మొత్తములో 25 వేల కిక్కించవలయునని ప్రభుత్వర తంపనుగారు కోరుచు పాలెముకుకళాశాలల మొదటితరగతికళాశాలల మార్పులయ నని కోరిరి.

సవరణను బలపరచుచు మళ్ళయాలపు విద్యార్థులసంఖ్య కాకాటికి అధికమగుటచే కలబాదలో బిర్లలలో మొదటి తరగతి కళాశాలలను స్థాపించుట అనవసరమని, కృష్ణులనాయుడు గారు చెప్పిరి.

ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నా రని గౌ. పోలీస్ గారు చెప్పిరి. సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

కళాశాలల గ్రాంటు మొత్తములో కెయ్యి రూపాయలు కిక్కించవలయునని వెంకటరమణయ్యగారు రుపపాదించుచు కోయింబుత్తూరు కళాశాలలో మళ్ళయాలకు కండితుని తీసివేయుటచే విద్యార్థులకు కష్టముగనున్నదని చెప్పి మరల కండితుని నియమించవలయునని కోరిరి. రామలింగం రెడ్డి, కృష్ణులనాయుడు గారు సవరణను బలపరచిరి.

మలయాలకుండితు డంతయవనకమైన తిరుగు నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి ఆక్షేపణలేదనియు ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరనియు గౌ. పోలీస్ గారు చెప్పిరి.

సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

ప్రాథమిక విద్యాసౌకర్యము స్థాపనసంఘముల కియ్యవలసిన 5868700 రూపాయలందు నూరు రూపాయలు కిక్కించవలయునని విశ్వవిద్యాలయముగా రుపపాదించుచు ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్త ప్రయత్నములు మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్న దని చెప్పిరి.

గౌ. పోలీస్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు సంస్కరణములకు పూర్వము ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికోరకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థాపనసంఘములకు గ్రాంటుల నిచ్చుచుండి రనియు ఇప్పుడీభివృద్ధిని రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారే భరించవలసియున్నదనియు కడచిన సంవత్సరము కన్న ఈ సంవత్సరమున ఈ గ్రాంటు 9 లక్షలు అధికము చేయబడెననియు, విద్యార్థివృద్ధికి ప్రత్యేకింపబడుననియు వసూలు చేయు స్థాపన సంఘముల కన్నిటికీ ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటుల నిచ్చుచున్నా రనియు, స్థాపనసంఘములు తమపాఠ్యపుస్తకలను గ్రహించి తమధర్మముల నిర్వహించిన ఆక్షేపణల కవకాశముండదని మంత్రిగారు సమాధానము చెప్పిరి. సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

అంతటితో కథ అపుడల చేయబడెను. మరల సోమవారము 11 లంటలకు కాననసభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు.

నేటి కార్యక్రమము.

కాననసభ యాయదయము 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గౌ. కర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగా రగ్రాస నాధికత్వము వహించిరి. ప్రేక్షకుల గ్యాలరీలన్నియు ఖాళీగా నుండినవి.

ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెడి.

ప్రశ్నోత్తరములు

జిల్లా రిజిస్ట్రార్ల అధికారములు

పి. యం. అహమ్మదు మీర్సా సాహేబుగారు

(ప్ర— జిల్లా రిజిస్ట్రార్లు గెజిటెడు షిఫ్ట్ కేసులు బం

ట్రోటులను రాత్రికాలికాక్షేప నియోగించు అధికారము వారికి తీసివేసినమాట నిజమేనా? అయితే ఎప్పుడు, ఎందుకు అట్లు చేసిరి?

ఉ— క్యయము కిక్కింపవలయునని, ప్రయోజనపు బలైతియ్యవలసిన మార్పులను రిజిస్ట్రేషన్ యొక్కకై తెసరిం ఉత్తరువులేనదే అటుల చేయరాదని రాజ్యాధికముగ నుత్తర వ్రాసగబడెను.

దెల్టా ప్రదేశములందు ఓవర్సీరులు

పి. టి. పామరు గారు

(ప్ర) (ఎ) దెల్టా ప్రదేశములందలి ఓవర్సీరులు కాపులపట్ల నుండి వేలకొది రూపాయల మామూళ్లు ప్రయత్నింప మాట నిజమేనా?

(2) ఈ మామూళ్లు ఆపివేయటకు ప్రభుత్వమువారు లేదా ప్రయత్నముల చేసిరి?

శివ భాగవత చరణములు.

[illegible]

ఇండియా ప్రభుత్వమునాకు కస్టోమర్ విక్రయాలును
 యాంత్రికాధారమునాకు కస్టోమర్ విక్రయాలును
 కస్టోమర్ విక్రయాలును కస్టోమర్ విక్రయాలును

విదేశ వార్తలు

వివిధ విప్లవకారులు

క్రీస్తులు పట్టువదలు

ప్రభుత్వచర్య విమర్శనము

లండన్, మార్చి 16:—సాయంకాలము 8/40 దర్జిల్ క్రైస్తవ పత్రికలలో ప్రచురించిన ప్రకటనలలో 14 తరగతులకు రున్నాయి. వీరిని చూడవలెనని కాల్పుల చర్యలను తీర్చిదిద్దినది. ఇందులో ఉద్దేశ్యములను అనుసరించు యెల్లములకు సభ్యులు, తుపాకులను కాల్పులకు, వ్యయమును, ప్రభుత్వవ్యయమును, కొందరు సేవకులు, వేరువేరు కార్యాలయములందు వినియోగించబడిన సైనికాధికారులు, అపరాధి శిక్షణకర్తలు, ప్రతిపక్ష ప్రతినిధులు కార్యకర్తలు సంపాదకులు సహాయ సహకారులు గారు.

వీరి ఆస్తినిగూడ వాళ్ళు జేయవలెనని ఉత్తరవు చేసిరి. విప్లవకారుల శాసనము

దర్జిల్ సాటికల లన్నిటిని మూసివేయవలెనని విప్లవకారులు శాసనము గానించిరి. ఈసీమాలు సాటికలను దీవెలగాగారి అధికారులచే ప్రకటించబడిన శాసనములచే మూయబడినది. క్రీస్తులు ప్రభుత్వములను తీసివేయవలెనని, సాటికలను తెరవవలెనని కోరిరి. ఒక్క అధికారులలో మాత్రమే ప్రభుత్వమును గానించిరి. ఇతరులకు సాటికలను తెరవవలెనని, క్రీస్తులు కావలెనని పోయిన వెంటనే మరల సాటికలను మూసివేసిరి. [వికేపాలోను జరుగునని ప్రకటించబడిన]

బ్రిటనులో వివిధవిప్లవకారుల ఏర్పాటులు

మధ్యముగ లండన్ స్టాన్ లోని రోడ్డులలో జరుగుచున్నది. మాంచెస్టరు, బర్మింగ్హామ్ లోనూడ చాలవరకున్నది. ఈకార్యకర్తలందఱు గూడ పారిశ్రామికపట్టణములందు కొందఱు రీతికర్తవములతో చేరిరి.

వీరి మధ్యోద్దేశ్యము వివిధ విప్లవకారులతో ఉత్తర ప్రభుత్వములను జరుపుచు అమెరికానుండి ఆయుధములను నుండునుమహాగ్రామి సభ్యులు చేయుట అయ్యున్నది. వీరికి డబ్బులొకటి లేదు. బ్రిటనులో వివిధ విప్లవకారుల తరపున సేవలంది తుటాలు, కేరళులు, భూమిలో మయగనులను తెట్టిచి—ప్రేమనకర్తలు వాయువాత్రాప్రచారమునకు ప్రవేశించి సాధనములను, టన్నులలోని రసాయనపదార్థములు, దిన్నెలకుపాకలు, మరఫ్ఫిరంగులు మున్నగువానిని కొనిరి. వీరిని పోడా అనుపేరుతో బంగారీ టన్నులున్నాయి. మధ్యముగ క్రీస్తులు విస్తారముగ కమియల నందజేయుటకును, పరిశరములను గొంపోవుటకును నిశ్చయించబడిరి. తుదకు రాయబారములను జరుపుటకునూడ నిశ్చయించబడిరి. వీరికి అధమము ఒక విమానము గలదు.

క్రీస్తులు సైనికులు విప్లవకారులతో బోరి ఒకరిని బంపిరి. మున్నగునీ తీరగాత్రులుగ చేసిరి.

తురుష్క ప్రతినిధివర్తలు

15 తేదీ : తేరాంగ కార్యాలయము వారు తురుష్క ప్రతినిధివర్తల నందుకొనిరి. వీరితో ఇన్స్పెక్టరుపామగారు ఒకతరపున జరిగెదరి. ఆదిద్వైత ప్రభులుగ నున్నయిరి.

బుధవారమునాడు లండన్ లో మిగిలినదల ప్రత్యేకపరిక్షాను సమాజక మగుటకు పూర్వము తురుష్క ప్రతినిధివర్తలను విమర్శించుచున్నారు. మిగిలినదల ప్రత్యేకపరిక్షాను తురుష్కల కొందఱునివేరవ నేరల కామవారము తరువాత, ఎదురు పరిష్కరమునది తెలియజేయవలెను.

సామియ్య ప్రాచ్యనయ్య

కొంతరికకు శుభముదముగ నీ యున్నది తెలియుచున్నది. క్రీస్తులు యుద్ధకాళ లన్నియు ఇంగ్లాండుకు మార్చునంది పోవుచున్నది. ఇదియే కృష్ణాంతము.

ముగ్గులలో క్రొత్తకలిపాగాయ అభివృద్ధిభరముతో 'వీటిల్లు' ఉత్సవమును జరిపిరి.

రూపు పరిస్థితులు

డనల్దార్దు మరంతములు

తంతిత్తగలు నరకబడుట

హ్యూస్, మార్చి 16:—పరామెనియో డోకడు చంపబడినది. సైన్యములు పోవు రైలుబండియు ఖాళీ సామాను రైలుబండియు దీక్షాని ముగ్గురు సైనికులు ముగ్గురు ఇనుపదాతుల పనివాండును తీరగాత్రులైరి. వీరికి కారణములు కట్టలను దీసివేయుటయే యని తెలియుచున్నది.

కాల్పుం రైలువంతెనదగ్గర బాటులు క్రేలిసినది. పరామెనియో గాల్పురి. కాని ఎవరునుమాత్రము చనిపోలేదు.

వెడ్డకో రైలువేమను కారుల బాంటు ఒకటి క్రేలిసినది. కొబ్బరి, డనల్దార్దులను కలుపు తంతియార్దుములు నడివేయబడినవి. వీటిని మరమ్మతు జేయుటకు ఆరుమాసములు పట్టునటు.

ప్రాంతో-జర్మను రాయబారములు జరుగనుండుట

బెర్లిన్, మార్చి 16:—జర్మనీ, ఫ్రెంచి, బెల్జియనులకు రాయబారములు ప్రారంభము గావచ్చునని లండన్, హ్యూస్ పత్రికలు తెలుపుచున్నవి. హ్యూస్ సభలో జర్మనీవారి ఏర్పాటులను ఆలోచించుటకు పరామెనియో నిరాకరించినది. హ్యూస్ నరు ల్యూగాట్లబట్టిక యనుచున్నది. ఆట్టిరి ఇప్పుడు జర్మనులు క్రొత్త ఏర్పాటులను తెలియజేయుదని పరామెనియో అడుగగలరని తర్కించుచున్నది. మాడకనా రెవలెన ఈవిషయములో జోక్యము కలుగజేసికొని వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయవలెనని లోకబంధియరు వ్యతిరేక యనుచున్నది.

పరామెనియో అభయము

నానాబాలిసమితివా లేమి చేయవలెను?

కీట్స్, ఆర్థర్ మార్చి 16:— అంతర్జాతీయసభ్యులందఱు కష్టనకున్నను పరిష్కారము చేయవలెనని జర్మనీనుండి పరామెనియో భయములేకుండ ప్రవేశమార్చును వెనకలేకును. పరామెనియో, జర్మనులు, అంగ్లేయులు గలిసి ఒడంబడికను చేసికొన్నచాలదు. నానాబాలిసమితివా ఒక ఒడంబడికను ఏర్పాటు చేయవలెను. వీరివలన ఫ్రాంకును జర్మనీవలన ఉద్బవము కలుగకుండ జామబయ్యగాక జర్మనీకిగూడ పరామెనియో అపాయము వాటిల్లకుండ సమితివారు చూడవలెను. ఇది చాల ముఖ్యమైనవిషయము. అతిభాగ్యవంతో ఆలోచించవలెను. సభ్యులందఱు సమగ్రముగా నానాబాలిసమితివారికి వదిలివేసిన కర్తవ్య పరిష్కారమును. ఇట్టిజేదైన జరుగుటకు సాధనముగ జర్మనులు బాలిసమితిలో చేరుటకు ప్రోత్సహించవలెను. అని రాబర్టుసీనియ ప్రభుత్వము తెలియజేసిరి.

రూపులో పరిస్థితులు కొంచె మనుకూలముగ నుండుటచే ప్రామెనియో మరల భరపాల్పినది.

ప్రతిదినము వెస్టరువోల్ట్ గానినండి 6000 టన్నులతో రవాణా యగుచున్నది. ప్రతిదినము 8000 టన్నులను రవాణా చేయుట కేర్పాటులు జరిగినవి.

వాషింగ్టన్ కార్మిక ఒడంబడికలు

ఇటలీ రాజు సంతకముజేయుట

హ్యూస్, మార్చి 16:—వాలురను రాత్రివేళల పనిచేయుచున్న డనల్దార్దును, రోజు 1 కి 8 గంటలు పనిచేయవలెననియు అన్ని కార్మికులవారును వారమునకు 48 గంటలు పనిచేయవలెనని ఒడంబడికలో ఇటలీ రాజు సంతకముజేసెను.

బ్రిటిషు పాగయోడ ఒకటి బ్రెస్టలుకుచే 12 గురు ను నిగిపోయిరి.

సింగ్లూనునండిపోవు ఇంగ్లీష్ బ్రిటిషుపాగయోడ సయాముపాగయోడతో దీక్షాని బ్రెస్టలుకుచే 81 మంది మునిగిపోయిరి.

లండన్ రంగూన్ వర్తక కంపెనీవారిని ఎల్లరుమకాత్రెస్సుకంపెనీవారు తుండవారను గొంపోవుచు దానిని సభ్యులని నందున 14518 పౌనులను పరిహారముగ లండన్ రంగూన్ వర్తక కంపెనీవారికి వ్యాజ్యము రైక్యాలేగాయ ఎల్లరుమకాత్రెస్సు సంఘమువారిచే ఇచ్చించిరి. వీరి పాగయోడ సముద్రముమీద ప్రయాణము జేయుటకు ఆర్థిక లేకుండుటచే సముద్రపునీరు నాలో ప్రవేశించి తుండవారసంతకు పాడుచేసెను.

భారత సైన్యము

సైన్యమును తగ్గించుట

ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని, యుద్ధ కార్యాలయము వారికిని భిన్నాభిప్రాయము

లండన్, మార్చి 16:—కానన్ సభలో గిన్ని కుగార్లు తెలియజేసిరి. ఇండియాలో 5000 మందిని, కాల్పులపటాలమును కల్గించుటకు యుద్ధ కార్యాలయమువారు సిక్కుయించిరి. ఆర్మీ కేరళిష్టి దళమును తగ్గించుటను గూర్చి ఇంకను ఆలోచించుచున్నారు. యుద్ధ కార్యాలయమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూచించు ఏర్పాటులను సైనికులను తగ్గించుటలో ఏకీభవించలేదు. కానికొన్ని కాలము తగ్గించి ప్రయత్నము తగ్గించుటకు యుద్ధ కార్యాలయమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

శ్రీ వస్త్రధారణము.

“ఒకప్పుడది ఉత్తరవర్తము, మరొకప్పుడు ఆరేసా ఏమియు తెలియదు” ఇదివరలో భార్య యజ్ఞాభిషేకమును గూర్చి మావలికా ముఖ్యము ప్రకటించియుంటిమి. అదావాలో తిరుగు సామ్యముగై ఇట్లు జేసెను:—చాలకాలమునుండి శ్రీలక్షమణినియును ఉత్తరవర్తముగను అందలి మహిమ ఏదో తెప్పటకును పిలువెదన్నది. ప్రతివారి కనుకూలముగనే తిరుగు జేసెను.

భార్య తన మేను అలంకరించుకొనుటలో ఎన్నటికిని తనిదీరదు. ఆశ్చర్య సదా ఎప్పుడును ఉండునదే. సామ్యముగ సామర శ్రీలు తమతోడి శ్రీలు ఎన్ని రకమల దుస్తులను మార్చి వాడెదరో దానిబట్టి ఆ శ్రీలు అంత గొప్పవారని తలంచెదరు. అట్టి సామ్యపు శ్రీలలో తన ఆతిథ్యము నంతను చాపుటకు కస్తాక్ న్యామగారి భార్య ప్రయత్నించెను. యజ్ఞాభిషేక పాటిపిపని అడంబరము, పటాభిషేకమును భార్య తన తులగువాడు భర్త కర్తలనియు వారు సామ్యము వివేకముగ వినియోగించ వలెననియు ఈమె మరల పోయినది.

విధినిరామములేక సదా తనదుస్తులను తన ఇష్టమువచ్చి యుట మార్చుకొనుటచే ఒక వృత్తిగ ఈమె ఏర్పాటుజేసికొనెను. లండన్ లో తనకంటె అందమగు దుస్తునుధరించు శ్రీ లేదని అనుమించుకొనవలెనని ఈమె ప్రయత్నించెను. దీనినే నేను డంబము, అవివేకము సోమరీతనమని పిలిచెదను.

ప్రపంచ కానుభవమును బట్టిచూడ ఈమెకొన్ని దుస్తులెవ్వియు సాము 1 కి 2030 పౌనులతో జీవముజేసినది భార్య కనవ సరమని నాయభిప్రాయము. 200 పౌనులతో సుపొపునయ్యలలో భర్తలను మార్చి క్రొత్త భర్తలను వేరముజేసికొన భుక్తిగల శ్రీయనివారు లీమెను కలించిరి. భర్త పేరుజేప్పి ఈమె ఆప్య చేసిదుస్తులనుకొనుట కధికారములేదు. భర్త పరవలని వినియోగించుకొనుట కీమె కధికారములేదు.

భార్య వ్యభిచారము

ఆంధ్ర ప్రభుత్వ కోడలు ఎవరో తెలియని మనుష్యునితో కృత్రిమరీచెననియు అందుచేత నా భార్య పాత్రు తనకు కలదని ఆంధ్ర ప్రభుత్వ కోడుకు దావాతెచ్చెను. భర్త కనుకూలముగ తిరుగు జేప్పబడినది.

మాంటినిగ్రో రాణి చనిపోయెను

గృహనిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమువారు ఆర్థికసహాయమునచ్చెదరిని ఆంగ్లకాళి ముక్రి తెలియజేసెను.

సార్వభౌముని తరపున జరుగు ప్రభుత్వవిందులకు రాయబుధ్ధిమలు తమ నాయకుడగు రానేపద్మిణిగూడ తప్ప ఇతర కార్యకర్తలు పోగూడదని కైదులోనున్న కార్యకర్తలకు ఒక లేఖను ప్రకటించి అట్లు ఆ విందులకుపోవుట తప్పని ఖండించిరి. ఒకేగాం రాజమంధిరపు విందులకునూడ బోవుట కంగీకరించుట వాగులేదని ఆక్షేపించిరి.

కాని కొందరు స్కాటులందు కార్యకర్తలు ఇందుల కీయకొనలేదు.

జర్మనీలో భర్తకు విషము బెట్టినందుకు ఇద్దరు శ్రీలకు 4 గేండ్లు శిక్షయు, 12 మాసముల శిక్షయు, విధించబడినది.

వీవా బహిర్యులమైతి నిల్చివున్నదేయటకు బహిర్యులు, కృష్ణము చేయవలెనని తెలుపుచున్నారు.

సత్యాగ్రహ శ్రమము, వినాశిని

జటివల జరిగిన బండిపోటును గురించిన వివరములు
కార్యాదర్శిక కటన

తమ ప్రత్యేకంగా ఈ విషయమై వెల్లూరు విలేజ్ పరిషత్ తీర్మాన ప్రకారముగా పలువురు మిత్రులు అభిమానులు, ఆశ్రమ వాసుల సహకారముల మిక్కిలి ఆతురతగా సందర్శించి దేశము కొరత దేశీయవస్తువుల పోషించుట ఈ సంగతుల సందర్భించిన విషయములను వివరముగా వెల్లడించుట భర్తృమనియు తలచి యిట్లు ప్రాయశ్చయిస్తాము.

ఆంధ్రదేశ హిందీ ప్రచారకార్యాలయమువారి లెక్కలను చూచి ౧౫-వ తేది లోపుగా రిపోర్టు చేయుటకు ఒక యావ సంఘ మేర్పడియుండెను. ఆ యావసంఘమున సోదరులు చతుర్వేదలు వెంకటకృష్ణగారును, సేనును ఉభయులమును గూడ సభ్యుల మైనందున ఆ పనిమీద ౧౩-వ తేదీన వెల్లూరు వెళ్లి యుంటిమి. నా దావనిపూర్తి కానందున ఆగవలసివచ్చినది. ౧౪వ తేదీ ఉదయ మగునంతే మా కొరత మనమ్యులు రాగా ఆశ్రమ ము చేరి సిగ్గెత్తుల తెలిసికొంటిమి.

౧౩-వ తేది రాత్రి సుమారు ౧౨ ఘంటలకు యింను మింను ఇరువదిమంది ఆశ్రమము ప్రవేశించి రాళ్లరువును దోచి పారంభించిరి. ఆశ్రమము తాలూకు నగరునుంచి వెళ్లెను. ఆశ్రమవాద్యులను వెట్టెను కొంత చిల్లర సామానులను చోరులు తీసికొనిపోయిరి. ఆ వెట్టెలు నగదు ఏబది, లేక అరువదిరూపాయ లుండును. చిల్లర సామానుల విలువ ఇరవదవ రుండును. సుమారు రెండువందల యాభైరూపాయల విలువ గల నగలు పోయినవి. ఈ పాటి నగలైన నిక్కడ నుండరాదనియే మా యాదర్శము. వీరతనము కలిగియున్నవారికి నగలే? కాని ఆశ్రమవాస మొనరించుచున్న సోదరీమణులు హిందూ సాంప్రదాయము ననుసరించి సామాంజ్యచిహ్నము లగునట్టి గాజులు, చెపులకప్పులు, మంగళహారములు మున్నగువానిని ధరించుట ప్రస్తుత మిసాధనదేశలో ఆశ్రమసూత్రముల నుల్లంఘించుట గా జాలదని సమాధానము పరచుకొని వుంటిమి. మే మింకను మెలకువగా ప్రవర్తింపవలె నను గుణపాఠము ఇచ్చుచు దొరకినది.

ఆశ్రమవాసులందఱును, ఆశ్రమసిద్ధాంతముల ననుసరించి శక్తివంచన లేక సమయవ్యూహికి లిగి ప్రవర్తించిరని తెలుపుటకు సంతసింపచున్నాము. ఆశ్రమవాసు లెవ్వరును ఏమాత్రము నిరోధింపలేదు. కొందరు ఉన్న ఆస్తిని అంతయు తీసికొనిపోయిరి. కొట్టిన లాభమేమనియు చెప్పిరి. ఒక ఆశ్రమ ఉద్యోగి చెరింపని ధైర్యముతో నలుప్రక్కల దుడ్డుకట్టల ధరించిన బండిపోటుగాండ్రు చుట్టుముట్టియున్న నుంకక ఒక బండిపోటు సోదరుని సమీపించి జాలిపడి ఎంతో హితోపదేశ మొనర్చెను. ఇట్లు ప్రేమను కనుగొనించుచున్న వాని తానుసరిక విజృంభణము అణగి ఒక చెట్టైనను కొట్టలేకపోయెను. మరియొక సోదరి ఎంతో కాంతివహించి స్వయముగా తన నగల నన్నింటిని తీసి యిచ్చెను.

ఆశ్రమవాద్యులగు (కర్కర) శ్రీయంత ఇస్కా చౌచ య్యగారికిని మర్యయొక సోదరుని తల్లిగారికిని - అరువది సంవత్సరముల వృద్ధురాలు - డెబ్బలు తగిలినవి. వీరుభయులు ముఖ్యముగా ఆశ్రమము ఇట్లు దానరాతాదనమునకు నిష్కారణముగా గురి గావలసి వచ్చినందులకు మిక్కిలి చింతిల్చుచున్నాము. వీరిపుడు వెల్లూరులో చికిత్స నొందుచున్నారు. త్వరలో స్వస్థత గాంచగలరని యాశించుచున్నాము. మరి ఎవరికిని డెబ్బలు తగులేదు. పాపము దోపిడిగాండ్ర సావేరించిన దుర్మార్గశిశువును ఆ సోదరునియొక్కయు ఆ వృద్ధురాలియొక్కయు రక్త బిందువుల బలిగాకొని కాంతించినది. ప్రేమపూరితములగు హితవాక్యములవలన హృదయము కొంచము కరగి లజ్జ మొలకైతగా భయముతో వారు పారిపోయిరి.

ప్రక్కనున్న గ్రామాధికారి లూటీ విషయమై పోలీసు అధికారులకు రిపోర్టు చేసికొ నెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ కర్కర ఇన్ స్పెక్టర్ పక్ష రాంబరహ దయచేసిరి. ఏమి చెప్పెదరనియు ఎవరిమీద అనుమానమనియు ప్రశ్నించిరి. డెకాయటి జరిగినది నిజమనియు, మాత్రమీదను ఏపాటి యనుమానమున లేదనియు డెకాయటి చేసినది దేశీయ సోదరులేగాన వా రిట్టి పాతకములకు పాల్గొనుచున్నారే యను చింతాయంత కనికరమును మాత్రము బాధించుచున్నవనియు ఈవిషయమున అధికారసంబంధనహయములు మాకనవలసినవియ తెలిపిరి. దీనిని ఆత్మలెట్టి కలయు పరీక్షగా నెంచుచున్నాము. ఆశ్రమవాసులు యిట్టి

పరీక్షల కొకవిధముగా నలవాటు పడియున్నాము. ఆశ్రమ ప్రారంభమునుండి ఒక సంవత్సరమునరకు ఏ గందరగోళములు లేకుండినను రెండవ సంవత్సరమునుండి పెక్కుమార్లు దొంగతనములు జరిగినవి. చిన్న రాళ్ల డెబ్బలు తగిలినవి. మొత్తముమీద ఆశ్రమము సాత్తును ఆశ్రమవాద్యుల సాత్తును రెండువందలరకు నష్టమై యుండెను. పాతకముల ఆస్యధారలంచున్న యెడల ఇచ్చి యామాసాధనకు సహకారములైనవనితలంచుచున్నాము. మంటకు ఇత్తడిపాతలను మనిషేసి మృత్యుపాతల నుపయోగింపగలిగితిమి. చెంబులకు, కంచములకు, మారు అతిసులభముగా మారుకు, మూతలు వాడుకొనుచున్నాము. లోగడనలే సే ఈమహాదోషియందును, ఆశ్రమవాసు లెవ్వరును వెనుకబడలేదు క కృతార్థులయి సాధనసంపత్తిని గడించుకట్లు ఈశ్వరుండను గ్రహించునని నమ్ముచున్నాము. ఆశ్రమముమీద గాని ఆశ్రమ వాసులపైగాని నెవరికిని విరోధము లేదనియు తెలియనివాని తమతమ చిత్తువృత్తుల ననుసరించి కల్పించి వ్యాపింపజేయు వదంతులను, పుక్కిటిపురాణముల నమ్మకల దనియు ప్రార్థించుచున్నాము.

సత్యాగ్రహసాధనయందుగల దృఢవిశ్వాసముతో మహాత్ముని ధోరణివ్యాపకముతో ఏమియు జరుగనటులే తలచి యథాప్రకారము చేతనైన సేవచేసి తరింపగోరుచున్నాము.

ప్రస్తుతము సోదరీమణులు రాత్రిపూట గ్రామములో పరుండురు. ఆశ్రమవాసులు ఇచ్చుచు కేవలము తాటియాకు పాకలలో నున్నారు. చూడి, నూలు, బట్టలువర్గ రా ఆశ్రమ సామానులను పదిలపెట్టుటకు దొంగలమాట యెట్లున్నను, తలుపు ద్వారా బంధముండి కుక్కల బాధ్యుడైన లేకుండ తలచాము కొనుటకు ఈపాటి యాదరుడైన గలదను ధైర్యము ఆశ్రమవాసులకు ముఖ్యముగా సోదరీమణులకు కలిగించుటకు వెంటనే ఒక చిన్న ఇల్లు కట్టించవలసిన అవసరము యిచ్చుచేర్చినది.

ఈ ఆశ్రమము లోగడ మా కార్యనివేదికలో విన్నవించినట్లు ఆంధ్రదేశమున కంతకు సంబంధించినది. కాని ఒకవందల మువారిది కాదు. ఈ ప్రదేశముగాని ప్రస్తుతము వుండు సభ్యులు గాని కేవల నిమిత్తమాత్రములే కాని ఆస్యము కాదు. మహాత్ముని సిద్ధాంతములు, విధానములు సేడుగావున్న, చేతనను ప్రపంచ మందంతటను వ్యాపించి లోకకల్యాణ మొనర్చునను మన నమ్మకము వ్యర్థము కాదు. క్రమేణ పలువు రీమాన్యుడ్రోక్కి పలు ప్రదేశములం దిట్టిసంస్థలను స్థాపింతురను నమ్మకము గలదు.

ఈ ఆశ్రమ ప్రారంభోత్సవము గాంధీమహాత్ముడు స్వయముగా నొనర్చెను. ఈ ఆశ్రమప్రదేశము ధర్మమూర్తి యగు గాంధీమహాత్ముని పాదధూళితే పవిత్రమైనది. మహాత్ముని యాశీర్వాదమును బడసినది. ఇట్టిసంస్థ తాత్కాలికముగా నెన్ని విధముల నెదుర్కొనవలసినవచ్చినను క్రమేణ అభివృద్ధికి వచ్చి సార్థకము కాగలదనియు, వ్యర్థము కాజాలదనియు తలంచుచున్నాము. వందేమాతరం.

పల్లిపాడు, } డి. హనుమంతరావు.
౧౬-౩-౨౩. }

మద్రాసులో నొక దివ్యభవన విక్రయము

తేనాంపేటలో శ్రీ విశాఖం మహారాజావారి బంగారా ప్రక్కన సుమారు 10 యకరముల తోటలో నొక దివ్యభవనము విక్రయమునకు సిద్ధముగానున్నది. సుమారు 100 వంతు అంటు మామిడి నట్లును 50 కొబ్బరి చెట్లును గలవు. యెల్లెక్కో దీపములును స్థాపననుగలవు. స్వల్పధరణలో యచ్చి వేజుబడుచున్నది. మే 11 తేదీల రూపాయలు. వివరముల కిట్లు వ్రాయునగును. త్వరలో వికయమగును గాన వలయువాగు త్వరపడుడు.

సి. యస్. రావు, 25, దక్షిణమాడ వీధి, మైలాపూరు, మద్రాసు.

మిక్కిలి ఆశ్చర్యము ! ఈనాటికి సాయంత్రం 6 ఘంటలకు చూడతగినది !
విక్టోరియాపురమందిరమున 1923 సం॥రం మార్చి నెల 20 వ తేది మాస్టర్ మన్ హార్ బర్వే అనుబాలకునిచే గొప్ప పాటకచ్చేరి జరుగును. అతని వయస్సు 10 సం॥లు అయినను వయస్సునకు మించిన పాండిత్యము గలదు. 100 బంగారు పతకములకు పైగనే యివ్వబడియున్నది. త్వరగానే టిక్కెట్లు కొనినగాని చోటుచోటుకడు టిక్కెట్లు, పురుషులకు రూ 10, 7, 5, 3, 2, 1, స్త్రీలు రూ 7, 5, 3, 2, 1 టిక్కెట్లు:-మద్రాసు టంగళాపేటి నెం 503 ను భక్తమందు ప్రతిరోజు దొరకును. సడరు నిలాసమునందే తెలిపిన స్థలమున రియజ్జేయబడును.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము
ఇది యొక డ్రేమయొక్క మహత్తు. ఇందు

శ్రీశైలమహిమగూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్వము కడురసవంతమై మువ్వలుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేపట్టిన కారకుల కొక వద్యమేని వదల మది జనింపకు. ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, నెం, 7 తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయిన సులభ శయిల్ని వ్రాయబడినవి. తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, నెం, 7 తంబుకెట్టిపేడి మద్రాసు.

అమన్కో ఆయిల్

ఎంజినులు
యుద్ధమునకు పూర్వముండిన
ధరలప్రకారము సరఫరాచేయబడును.
BEST & Co., Ltd Post Box 63, MADRAS.

ఖద్దరును ధరించి

కట్టి ప్రతియొక్కరి ముఖమునకు ఉత్సాహకరమైనట్టి యు, కట్టిక మైట్టియు చిరునవ్వు కలదును.

అయితే

చేతిలో తయారచేయబడిన పట్టుఖద్దరును ఉపయోగించిన అధిక మైన సౌంధర్యమును
త్వ ప్రితి తప్పకనిశ్చయ.
అనేక కొలతలలో పలుకములను స్టాకచేసియున్నాము. మొదటిరకం గీతలుగలది 16 గజముల పొడవు 88 అ. వెడల్పుగల తాను 1-కి ధర రూ 64 అ.
మొదటిరకం సాదా రూ 64 అ.
రెండవరకం సాదా రూ 58 అ.
మూడవరకం సాదా రూ 49 అ.
చాలగవరకం సాదా రూ 40 అ.
యివిగాక లాంగ్ కోట్లు, నూట్లు, రిడ్డెల ఉడుపులతో ఉపయోగపడు రకములు గీతలలో గలవు.
ఆలశ్యము చేయక తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు ధర ఖాస్తు పంపినదే సమూహ పంపబడును రూ 500 అ అంతకుపైగా ఒకేసారి ఆర్డరుపంపువానికి 100 కి 12.5-0 చొప్పున కమిషను యివ్వబడును.

The Pioneer Industrials Ltd. Bangalore City.

V. R. Sivaraman & Co.,
67, Audi Appah Naick Street, Madras

అను కథలు	20 పేజీలు	రూ 105-00
కాటక కథలు	20 పేజీలు	రూ 105-00
మంత్రములు	20 పేజీలు	రూ 105-00
కథలు	15 పేజీలు	రూ 95-00

